

NOU

Tilleggsberegninger

*Ajourførte pris- og inntektsprognoser for 1972
og 1973 fra Det tekniske beregningsutvalg*

OU 1972: 42

ORGES
FFENTLIGE
TREDNINGER

orbruker- og
dministrasjons-
epartementet

UNIVERSITETSFORLAGET

NOU

Norges offentlige utredninger

1972

Seriens redaksjon:

STATENS TRYKNINGSKONTOR

-
1. Bruken av Norges naturressurser.
Statsministeren
 2. Erstatning ved yrkesskader.
Sosialdepartementet
 3. Arbeidstid i jordbrukskretet.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 4. Boligformidling.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 5. Programbudsjettering.
Finans- og tolldepartementet
 6. Utdanning av musikklærere i skolen.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 7. Forvaltningsutdanning.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 8. Røykenbanen.
Samferdselsdepartementet
 9. Utbyggingsplan for Tinn kommune.
Industridepartementet
 10. Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 1972.
Lønns- og prisdepartementet
 11. Godsbefordring til sjøs.
Justis- og politidepartementet
 12. Husflidsskolene.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 13. Valg av fylkesting.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 14. Klortransport i Norge.
Samferdselsdepartementet
 15. Ilandføring av petroleum.
Industridepartementet
 16. Gjennomføring av lovkonvensjoner i norsk rett.
Justis- og politidepartementet
 17. Alkoholistomsorgen.
Sosialdepartementet
 18. Langtidsplan for NSB fram til 1980.
Samferdselsdepartementet
 19. Statens innkjøp.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
 20. Gjeldsforhandling og konkurs.
Justis- og politidepartementet
 21. Oppsigelse ved nådd pensjonsalder etter lov om folketrygd.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 22. Om odelsretten og åsetesretten.
Justis- og politidepartementet
 23. Utdanning av sosial- og helsepersonell.
Sosialdepartementet
 24. Konsesjonsordninger i fiske.
Fiskeridepartementet
 25. Norsk Rikskringkasting — Organisasjon og ansettelsesvilkår.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 26. Klippfisk- og saltfiskeksporsporten.
Fiskeridepartementet
 27. Kommunaladministrative ordninger for visse oppgaver i Oslo-området.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 28. Legemiddelkontrollens fremtidige organisasjon.
Sosialdepartementet
 29. Samarbeid om planlegging og drift av sykehus i Akershus, Oslo og Østfold.
Sosialdepartementet
 30. Sosiale tjenester.
Sosialdepartementet
 31. Prestens arbeidsoppdrag og kravene til presteutdanningen.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 32. Tjenestetiden i Forsvaret.
Forsvarsdepartementet
 33. Om landsdelsplan for Nord-Norge.
Miljøverndepartementet
 34. Kommuneinndelingen i Hamar og Hedmarksbygdene.
Kommunal- og arbeidsdepartementet
 35. Bensinomsetningen.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet
 36. Retningslinjer for godkjenning av rekonalvalesenthjem, kurbad o. l.
Sosialdepartementet
 37. Sikkerhetsopplæring av sjøfolk.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 38. Stortingets kontroll med forvaltningen m. v.
Stortinget
 39. Førskoler.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet.
 40. Kommunallinjen ved Norges kommunal- og sosialskole.
Kirke- og undervisningsdepartementet
 41. Vaksenopplæring for alle.
Kyrkje- og undervisningsdepartementet
 42. Tilleggsberegninger.
Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

NORGES OFFENTLIGE UTREDNINGER

NOU 1972: 42

Tilleggsberegninger

*Ajourførte pris- og inntektsprognoser for 1972
og 1973 fra Det tekniske beregningsutvalg*

RAPPORT NR. 2 1972
fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene

Avgitt 15. november 1972

UNIVERSITETSFORLAGET

OSLO — BERGEN — TROMSØ

ISBN 82 00 70044 5

FELLESTTRYKK A.S., OSLO 1972

*Forbruker- og administrasjonsdepartementet
OSLO-DEP.*

Med Forbruker- og administrasjonsdepartementets brev av 13. juni d. å. ble Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene bedt om å foreta etterregning av virkningene av årets inntektsoppgjør ved å

«.... foreta nye beregninger ut fra det som nå foreligger. Utvalget bør herunder foreta en fornøy vurdering av de forutsetninger som er lagt til grunn i Rapport nr. 1 1972 for produktpriser, produksjons- og produktivitetsvekst, sysselsetting m. v.»

Utvalget klarla at det var et ønske hos partene på arbeidsmarkedet å utsette arbeidet med denne tilleggsrapport til over sommeren, bl. a. fordi en da ville kunne bygge på materialet i nasjonalbudsjetten. Forbruker- og administrasjonsdepartementet sa seg enig i dette. Den rapport som vedlegges, er derfor i hovedsak utarbeidet i løpet av høsten.

Ved beregningene for 1973 har Beregningsutvalget lagt til grunn gjeringen Korvalds forslag til stats- og trygdebudsjett. En har akseptert nasjonalbudsjetts forutsetninger om utviklingen i produksjon og sysselsetting. En har beregningsmessig basert seg på at prisstoppen vil bli opprettholdt i hele 1972, men opphevet tidlig neste år. Valget av forutsetninger for beregningene og formuleringene i rapporten er, som i tidligere rapporter, til dels resultatet av kompromisser mellom ulike oppfatninger i Beregningsutvalget.

Som representant for Finansdepartementet i utvalget har ved behandlingen av denne rapport møtt underdirektør Halvard Borgenvik i stedet for tidligere ekspedisjonssjef Hermod Skånland som ikke lenger er ansatt i departementet.

Som rådgivere for utvalget med møterett har deltatt direktør Hans Bjaaland, Norsk Arbeidsgiverforening, cand. oecon. Øistein Gulbrandsen, Landsorganisasjonen i Norge, generalsekretær Trygve Kaldahl, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, byråsjef Bernhard Nestaas, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, forsker dr. Vidar Ringstad, Statistisk Sentralbyrå og konsulent Jostein Tjore, Finansdepartementet.

Oslo, 15. november 1972

*Odd Aukrust
formann*

Halvard Borgenvik

Paul M. Dalberg

Birger Larsen

Jon Rikvold

Knut Skipenes

Lars Aarvig

I N N H O L D

	Side
Kap. 1 Oversikt og sammendrag	5
a. Oppbygningen av Beregningsutvalgets rapport	5
b. Forutsetninger og beregningsresultater	5
Kap. 2 Forutsetninger for prognosene	6
Kap. 3 Prognoser for 1972	8
a. Prisprognoser for 1972	8
b. Inntektsprognoser for 1972	9
Kap. 4 Prognoser for 1973	10
a. Prisprognoser for 1973	10
b. Inntektsprognoser for 1973	11
Kap. 5 Sammenlikning med februarprognosene	11
Kap. 6 Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973	13
Vedlegg A. Eksogene variable. Tilbakegående tall og forhåndsanlegg for årene 1972 og 1973	16
Vedlegg B. Lønnsoppgjøret og lønnsutviklingen	19
Vedlegg C. Prisutviklingen på jordbruksprodukter	21
Vedlegg D. Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973	22

KAPITTEL 1

Oversikt og sammendrag.

a. Oppbygningen av Beregningsutvalgets rapport.

I sin forrige rapport (Om grunnlaget for inntektsoppkjørene 1972, Rapport nr. 1 1972) ga Det tekniske beregningsutvalg prognosene for pris- og inntektsutvikling i 1972 og 1973 under ulike alternativer for inntektsoppkjørene. Etter anmodning fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet legger Utvalget i nærværende rapport fram prognosene for pris- og inntektsutviklingen på basis av det inntektsoppkjør som faktisk ble gjennomført. En har samtidig innarbeidet virkningene av regjeringen Korvalds framlegg til statsbudsjett for 1973 og for øvrig de forutsetninger for den økonomiske utvikling som det i november 1972 synes rimelig å legge til grunn.

Beregningsutvalget har som vanlig tatt utgangspunkt i en åjourført vurdering av utviklingstendenser for lønnssatser, jordbrukspriser, utenlandspriser, produktiviteter og andre pris- og inntektsbestemmende faktorer. Utvalgets reviderte forutsetninger på disse punkter er det gjort rede for i kapittel 2 og i vedleggene A—C. Med disse forutsetningene som utgangspunkt er dernest de sannsynlige konsekvenser for priser og ulike typer av inntekter beregnet ved hjelp av analysemodellen PRIM. De anslag for 1972 og prognosene for 1973 som Utvalget på denne måte har kommet fram til, er gjengitt i kapitlene 3 og 4.

I kapittel 5 er de nye anslag og prognosene sammenliknet med de prognosene Beregningsutvalget la fram i februar før inntektsoppkjørene. I kapittel 6 og vedlegg D behandles utviklingen i disponibel realinntekt for trygdede og lønnstakere.

b. Forutsetninger og beregningsresultater.

1. Forutsetninger for prognosene.

Beregningsutvalget har denne gang for sektorene utover fiske lagt til grunn nasjonalbudsjetts anslag for den realøkonomiske utvikling. Dette innebærer at det i forhold til februarprognosene nå regnes med lavere vekst i bruttonasjonalproduktet for 1972 og høyere samlet sysselsetting både i 1972 og 1973. Anslagene for produktivitetsøkingen totalt (bruttonasjonalprodukt pr. årsverk) ligger

dermed lavere både for 1972 og 1973 enn i den forrige prognose.

I februarprognosene la Beregningsutvalget til grunn en noe uensartet utvikling i utenlandsprisene. Nå ventes det med unntak for andre eksportkonkurrerende næringer, at produktprisene stort sett vil vise noe mindre fall eller noe sterke stigning enn Utvalget antok i februar. Videre er prisindeksene for importert vareinnsats nå justert noe ned både for 1972 og 1973.

Det er ved lønnsanslagene lagt til grunn en noe mindre lønnsglidning enn det som har vært registrert i de siste to år.

Beregningsutvalget regnet i februar med at eierinntektsandelen i andre skjermende næringer ville falle noe så vel fra 1971 til 1972 som fra 1972 til 1973. Utvalget antar nå at andelen i 1972 vil ligge en god del over det foreløpige registrerte nivået for 1971, mens det regner med et noe mindre fall fra 1972 til 1973 enn det gjorde i februar.

Anslagene for de indirekte skatter og subsidier er justert en del i forhold til februarprognosene, bl. a. som følge av jordbruksoppkjøret.

De forhøyelser av avgiftene på tobakk, øl og brennevin som er foreslått fra 1. januar 1973, antas å ville heve konsumprisnivået med 0,3 pst.

2. Beregningsresultater.

Slik Beregningsutvalget nå bedømmer situasjonen, ser det ut til at prisstigningen blir noe sterke og reallønnsstigningen noe svakere, særlig i 1972, enn det var grunn til å regne med etter utvalgets rapport i februar. Utvalget vil imidlertid understreke at særlig prognosene for 1973 kan ha betydelige feilmarginer.

Prisprognosene går nå ut på en stigning i konsumprisnivået på 7,3 prosent fra 1971 til 1972 og på 6,2 prosent fra 1972 til 1973. Bedriftenes lønnskostnader ventes å stige relativt sterkt i de to år. En del av stigningen skyldes øking i arbeidsgivernes andel av trygdepremiene slik at stigningen i utbetalt lønn pr. årsverk blir noe mindre. Den gjennomsnittlige reallønnsstigning målt som utbetalt lønn pr. årsverk korrigert med den

antatte prisstigning, er beregnet til henholdsvis 2,0 og 3,7 prosent i de to år. Forskjellen i reallønnsutvikling i de to årene skyldes både sterkere prisstigning i første enn i siste år, og noe sterkere øking i nominell utbetalt lønn i siste år enn i første år.

Ifølge prognosene vil inntektene i de enkelte næringer utvikle seg temmelig ulikt. Dette gjelder i særlig grad om en betrakter hvert år for seg, men også for to-årsperioden under ett vil dette være tilfelle. For Jordbruk, og spesielt for Fiske, ventes utviklingen i inntekt pr. årsverk å bli svak i 1972, mens den er anslått til å bli betydelig bedre i 1973. Utviklingen i eierinntekt i skjermende næringer (ekskl. Jordbruk) ventes å bli gunstig i begge år, spesielt i første. For Importkonkurrerende næringer er eierinntekten anslått til å stige sterkt i 1972, mens den antas å vise nedgang i 1973. Dårligst utvikling i eierinntekt ventes det å bli i eksportkonkurrerende næringer (ekskl. Fiske). I Sjøfart ventes den i 1972 å bli bare ca. 10 prosent av det den var i 1971, og for 1973 ventes et ytterligere fall. For Andre eksportkonkurrerende næringer ventes eierinntekten å bli om lag halvert fra 1971 til 1972 og å holde seg stort sett uendret fra 1972 til 1973.

Utvalget har under bestemte forutsetninger fått beregnet utviklingen i disponibel realinnekt for trygdede og lønnstakere på enkelte inntektstrinn i perioden 1959—73.

Over perioden sett under ett har det vært en øking i disponibel realinntekt for lønnstakeren på fra 1 til 3 pst. pr. år, noe varierende etter inntektsnivå og forsørgelsesbyrde. Realinntektsøkingen har gjennomgående vært størst for lønnstakere i de laveste inntektsgrupper, og noe sterkere for familier med barn enn for enslige.

For 1972 må det regnes med et fall i disponibel realinntekt for alle lønnstakergrupper på fra ca. 0,5 til ca. 2 prosent, noe varierende med inntekt og forsørgelsesbyrde. Nedgangen vil gjennomgående bli størst for de lønnstakere som har høyest inntekt. Prognosene for 1973 er usikre, men viser moderat øking i disponibel realinntekt på de fleste inntektsnivåer. Over 2-årsperioden 1971—1973 sett under ett kan det ventes en svak øking i disponibel realinntekt for de laveste inntektsgrupper, mens det for lønnstakere med inntekter i 1972 på kr. 35 000 og over i gjennomsnitt må ventes lavere disponibel realinntekt i 1973 enn i 1971.

Fra et lavt utgangsnivå har veksten i disponibel realinntekt for trygdede over perioden fra 1959 til 1973 vært vesentlig høyere enn for lønnstakeren. I 1973 ventes forskjellen å bli vesentlig mindre. Dette er bl. a. resultat av et politisk ønske om å komme fram til en mer parallel utvikling, etter at grunnstønaden nå har kommet opp på et mer tilfredsstillende nivå.

KAPITTEL 2

Forutsetninger for prognosene.

En fullständig liste over de forutsetninger prognosene bygger på er gitt i vedlegg A. Der gis også tilsvarende forutsetninger for de prognosene som ble lagt fram i februar (Rapport nr. 1, 1972). Tilbakegående tall er tatt med for å lette vurderingen. Her skal en kort kommentere de forutsetninger som har særlig stor betydning for prognoseresultatene. En skal også kommentere de viktigste endringer i forutsetninger som er foretatt siden februarprognosene.

Generelt om valget av forutsetninger vil en bemerke:

- Beregningssutvalget har for sektorer utenom fiske overtatt nasjonalbudsjetts anslag for den realøkonomiske utvikling både i 1972 og 1973 (produksjon, sysselsetting og produktivitet). Det samme gjelder nasjonalbudsjetts anslag for sjøfart (mengder og priser).

- Utenlandsprisene er revurdert i samarbeid med Handelsdepartementets avdeling for utenrikshandel.
- Jordbruksprisene er anslått i samarbeid med sekretariatet for Budsjettet for jordbruket.
- De øvrige forutsetninger har Beregningsutvalget selv fastlagt.

I februar-prognosene impliserte utvalgets forutsetninger en vekst i bruttonasjonalproduktet målt i faste priser på 4,6 pst. fra 1971 til 1972. I siste nasjonalbudsjett regnes det nå med 4,0 pst. For 1973 regner nasjonalbudsjettet med en vekst på 4,6 pst. mens Beregningsutvalget i februar i år forutsatte 4,5 pst.

Etter nasjonalbudsjetts anslag vil sys-selsettingen i 1972 ligge 1,0 pst. og i 1973 1,1 pst. over 1971-nivået, dvs. en øking

Tilleggsberegninger

i sysselsettingen på 0,1 pst. fra 1972 til 1973. I februarprognosene regnet utvalget med endringer i forhold til 1971 på henholdsvis 0,8 og 0,5 pst. altså en nedgang i sysselsettingen fra 1972 til 1973. Nedsettelsen av pensjonsalderen fra 1. januar neste år skaper en særlig usikkerhet for 1973-anslaget. For 1972 regner en nå med en del lavere sysselsetting i Fiske enn en gjorde i februar, mens anslagene for de øvrige sektorer er stort sett uendret. For 1973 forutsettes nå en sterkere nedgang i forhold til 1971 for Jordbruk og Fiske enn antatt i februar, en mindre nedgang i Sjøfart og Andre eksportkonkurrerende næringer og en sterkere stigning i de øvrige sektorer. Det er særlig eksportkonkurrerende næringer utenom Fiske og i skjermede næringer utenom Jordbruk det nå regnes med høyere sysselsetting i 1973 enn en gjorde i februar. Det nye anslaget forutsetter i likhet med februaranslaget at det vesentligste av veksten i sysselsettingen vil skje i skjermede næringer utenom Jordbruk.

I samsvar med de endrede forutsetningene for veksten i bruttonasjonalproduktet og sysselsettingen ligger anslagene for produktivitetsøkingen totalt (bruttonasjonalproduktet pr. årsverk) nå lavere både for 1972 og 1973 enn i februarprognosene. Bortsett fra Jordbruk i 1973 venter en nå svakere øking i produktiviteten i begge år i de skjermede næringer enn da forrige prognose ble laget. For Sjøfart og Andre eksportkonkurrerende næringer regner en også med lavere produktivitetsvekst. Produktivitetsutviklingen i Andre eksportkonkurrerende næringer ventes å bli svak fra ifjor til i år. For Importkonkurrerende næringer og for Fiske ventes sterkere øking i produktiviteten enn en gjorde i februar.

I februarprognosene la Beregningsutvalget til grunn en noe uensartet utvikling i utenlandsprisene. Det ble da antatt at produktprisene for Fiske og Sjøfart i 1972 og 1973 ville komme til å ligge lavere enn i 1971. Det samme ble antatt for produktprisen for Andre eksportkonkurrerende næringer i 1972. 1972-anslaget for Fiske er ikke endret, mens produktprisen i 1973 ventes nå å bli høyere enn i 1971. Anslagene for produktprisen i Sjøfart er justert noe opp for begge år, men ligger fremdeles en del under 1971-nivået. Anslaget for produktpriser i Andre eksportkonkurrerende næringer for 1972 er justert noe ned. Det ventes videre nå en noe sterkere stigning i produktprisen for Importkonkurrerende næringer enn i februar. Prisindeksene for importert vareinnsats er justert ned 2 prosentenheter for 1972 og 2–3 prosentenheter for 1973 i forhold til anslaget fra

februar. For øvrig er anslagene for utenlandsprisene holdt stort sett uendret.

For jordbruksprisene har utvalget utarbeidet anslag i samarbeid med sekretariatet for Budsjettetnemnda for jordbruket. Det er regnet med en prisstigning på 3,8 pst. fra 1971 til 1972 og ytterligere 7,0 pst. fra 1972 til 1973 når et anslag for avtalefastlagte justeringer for 1973 er tatt med. En nærmere redegjørelse for disse anslagene er gitt i vedlegg C.

Anslagene for lønnsutviklingen forutsetter at bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk vil stige med fra 8,3 til 11,1 pst. fra 1971 til 1972 for de forskjellige PRIM-sektorer mens stigningen over toårs-perioden fra 1971 til 1973 varierer mellom 23,4 og 27,4 pst. I tallene er inkludert den foreslalte øking i arbeidsgiveravgiften til folketrygden. Den faktisk utbetalte lønn pr. årsverk (ekskl. arbeidsgivers andel av trygdepremien) er antatt å ville stige noe svakere enn dette, nemlig med fra 7,0 til 9,8 pst. fra 1971 til 1972 og fra 19,6 til 23,8 pst. over toårs-perioden 1971–1973. Det er ved disse anslag lagt til grunn en noe mindre lønnsglidning enn den som har vært registrert i de to siste år, for industrien således ca. 4 pst. i begge år. Tallene for lønnsutviklingen representerer grove gruppegrajennomsnitt som kan dekke over vesentlige ulikheter innenfor gruppene. I vedlegg B er det gitt en oversikt over lønnsoppgjøret og lønnsutviklingen.

Beregningsutvalget har ikke funnet grunn til å endre anslagene for eierinntektsandelen i Bygg og anlegg. Det vil si at en nå i likhet med i februar anvender samme nivå for 1972 og 1973 som for 1971.

For eierinntektsandelen i Andre skjermede næringer skiller de nye anslagene seg imidlertid sterkt fra februaranslagene. I februar regnet utvalget med et mindre fall fra 1971 til 1972 og med et ytterligere fall fra 1972 til 1973. Tallet for 1971 er siden forrige rapport blitt justert noe opp, men ligger fremdeles betydelig under 1970-tallet. Tallet for 1971 er fortsatt foreløpig. Utvalget regner nå med at eierinntektsandelen i Andre skjermede næringer i 1972 vil ligge en god del, 1,2 prosentpoeng, over nivået for 1971. Forutsetningen innebefatter at eierinntektsandelen i Andre skjermede næringer i 1972 igjen vil være tilbake på sin trendverdi etter i 1970 og 1971 å ha ligget godt under denne. Utviklingen må ses i sammenheng med de begrensede muligheter for prisforhøyelser i 1971 på grunn av prisstoppene. Fra 1972 til 1973 regner utvalget nå med et noe mindre fall enn det gjorde i februar.

Utvalget har søkt å innarbeide virkningen av jordbruksavtalen og økingen i melkesubsidiene 1. juli i år i de nye anslagene for netto in-

direkte skatter. Anslagene for Jordbrukskret (inkl. mjølkeforedling) er således hevet noe i tallverdi. For de andre eksportkonkurrerende næringer er anslagene redusert noe i tallverdi. Virkningen av avgiftsforhøyelsene på tobakk, øl og brennevin er innarbeidet i prognosene for 1973 med en særskilt kalkyle. I de beregninger som er gjort ved hjelp av PRIM, har en i første omgang sett bort fra avgiftsforhøyelsene, idet PRIM eigner seg dårlig for behandling av slike punktskatter. Dermed er virkningene av avgiftsforhøyelsene inn-

arbeidet ved å heve anslaget for stigningen i konsumprisene med 0,3 prosent svarende til den antatte indeksvirkning av avgiftsforhøyelsene når de høyere avgifter i sin helhet antas å bli overveltet på forbrukerne.

Nasjonalregnskapets tall for 1971 for volumet av kapitalslitet har for et par av sektorenes vedkommende vært gjenstand for en mindre revisjon. De fleste anslag for 1972 og 1973 er endret fra februarprognosene. Endringene er stort sett ubetydelige.

KAPITTEL 3

Prognosser for 1972.

a. Prisprognosser for 1972.

Ut fra de forutsetninger som er omtalt i kapittel 2 gir beregninger ved hjelp av analysemodellen PRIM som resultat at konsumprisnivået vil stige med 6,6 prosent fra 1971 til 1972 (se tabell 2). En kan imidlertid nå si med sikkerhet at dette anslaget er noe for lavt. Dette kommer fram ved å sammenlikne det resultat som PRIM gir med en beregning for 1972 basert på registrerte tall for den offisielle konsumprisindeksen fram til oktober og en prognose utarbeidet i Prisdirektoratet for november og desember. Prognosene gir for desember et indekstall på 133,8 (se tabell 1), og en gjennomsnittlig prisstigning fra 1971 til 1972 på 7,3 prosent (se tabell 2). Utvalget vil legge dette anslaget til grunn.¹⁾

Tabell 1. Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks (1968 = 100).

Desember	1971	124,2
Januar	1972	125,7
Februar	"	126,1
Mars	"	127,1
April	"	127,9
Mai	"	128,2
Juni	"	129,5
Juli	"	130,7
August	"	131,0
September	"	132,1
Oktober	"	132,7
November	"	133,4*)
Desember	"	133,8*)

*) Anslag utarbeidet i Prisdirektoratet. Tallene bygger bl. a. på prisanslag som er innhentet for enkelte poster i indeksgrunnlaget, og må anses som usikre.

¹⁾ Den offisielle prisindeks er noe forskjellig fra nasjonalregnskapets prisindeks som er den PRIM gir anslag på. Men forskjellene i utvikling av disse to indeksene er små.

Av den totale prisstigning fra 1971 til 1972 på 7,3 prosent er det beregnet at vel 1 prosent skyldes endringer i utenlandsbestemte priser. Resten, ca. 6 prosent, må derfor antas å skyldes endringer i innenlandske prisbestemmende faktorer.

Prisstigningen i 1972 har vært så sterk at den vanskelig kan forklares utelukkende som et resultat av siste års kostnadsstigning. Den må, etter Beregningsutvalgets mening, delvis oppfattes som ettersvirkninger av kostnadsstigningen i 1970 og 1971, da både utenlandspriser og kostnadene innenlands steg uvanlig sterkt bl. a. som følge av et sterkt etterspørselspress. En antar at virkningene av denne kostnadsstigning på prisene ikke slo fullt igjennom i 1971, men for en dels vedkommende først har gjort seg gjeldende i 1972. Beregningsutvalget finner støtte for denne antakelse i de foreløpige nasjonalregnskapstall, som viser at eierinntektsandelen i de skjermede næringer falt sterkt i 1970 og 1971. Det tyder på at deler av næringslivet i disse to årene opererte med unormalt lave fortjenestemarginer, dvs. at de ikke hevet produktprisen så sterkt som kostnadsstigningen skulle tilsi. Prisstoppen, som gjaldt fra november 1970 til november 1971, gir en del av forklaringen på dette; men det er også mulig at en del bedrifter ikke umiddelbart ble klar over hvor sterkt kostnadsstigningen gikk ut over fortjenesten. Hvis det er riktig at deler av næringslivet ved inngangen til 1972 arbeidet med unormalt lave fortjenestesatser, er det ikke urimelig å tro at en hevning av de gjennomsnittlige avansesatser har funnet sted i 1972. Som omtalt i kapittel 2 har Beregningsutvalget i sine forutsetninger om eierinntektsandelen i Andre skjermede næringer regnet med at dette har skjedd.

Selv med de forutsetninger om eierinntektsandelen i Andre skjermede næringer som Be-

Tilleggsberegninger

regningsutvalget har lagt til grunn, gir analysemodellen PRIM, som tidligere nevnt, et for lavt anslag for konsumprisstigningen fra 1971 til 1972 (6,6 prosent mot sannsynligvis ca. 7,3 prosent). En tilsvarende beregning ved hjelp av PRIM for utviklingen mellom 1970 og 1971, hvor en har satt inn i modellen den faktiske utvikling i de eksogene variable ifølge det foreløpige nasjonalregnskapet, gir som resultat en anslått stigning i nasjonalregnskapets konsumprisindeks på 7,9 prosent, mens den faktiske prisstigning dette året var 6,6 prosent (målt med nasjonalregnskapets konsumprisindeks). PRIM gir altså et for høyt anslag for prisstigningen mellom 1970 og 1971 og et for lavt anslag mellom 1971 og 1972. Beregningsutvalget oppfatter dette som et ytterlige indisium på at en del av prisstigningsimpulsene fra 1970 og 1971 først slo igjennom i konsumprisene i 1972. Beregningsutvalget er ikke i stand til å beregne hvor stor denne «forsinkede prisstigning» har vært, men antyder en størrelsesorden av 1,5–2,0 prosent.

b. Inntektsprognos for 1972

Et sammendrag av prognoseresultatene for inntektsutviklingen 1971–1972 er gitt i tabell 2. Det vises videre til tabell 3, som i tillegg til prognosett også gir historiske tall for de nærmest foregående år. Tallene i tabell 2 er gitt i løpende priser, men for utbetalte lønn pr. årsverk er det også gitt et anslag i faste priser (nominell lønn deflatert med anslaget for den offisielle konsumprisindeksen) for å gi et bilde av den sannsynlige gjennomsnittlige reallønnsutvikling.

Veksten i landets samlede realinntekt vil bli vesentlig lavere i 1972 enn i de to foregående år. Det skyldes en betydelig forverring i bytteforholdet overfor utlandet fra 1971 til 1972. Mens veksten i nettonasjonalproduktet målt i faste priser er anslått til ca. 4 prosent, ventes ugunstigere prisforhold i varebyttet med utlandet å ville føre til at veksten i realinntekten bare blir om lag 1 prosent, jfr. beregninger gjengitt i Nasjonalbudsjettet 1973.

Forverringen i bytteforholdet skyldes særlig et betydelig fall i eksportprisene. Det realøkonometiske tap for landet som det forverrede bytteforhold innebærer, rammer derfor først og fremst de konkurranseysatte næringer. Av den grunn viser prognosene betydelige forskjeller i utviklingen fra 1971 til 1972 for de forskjellige inntektskategorier. Både inntekt av Fiske pr. årsverk og eierinntektene i Sjøfart og Andre eksportkonkurrerende næringer an-

Tabell 2. Prognose for endringer i priser og inntekter 1971–1972 og 1972–1973. Prosent.

	1971–72	1972–73
Priser		
Nasjonalregnskapets konsumprisindeks (prognose ifølge PRIM)	6,6	6,2 ³⁾
Offisiell konsumprisindeks ¹⁾	7,3	
Inntekter		
Faktorinntekt i alt	9,1	11,2
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk	10,6	11,9
Utbetalt lønn pr. årsverk	9,5	10,1
Do. deflatert ²⁾	2,0	3,7
Inntekt av jordbruk pr. årsverk	3,7	15,4
Inntekt av fiske pr. årsverk	-8,8	13,1
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	3,5	6,1
Skjermende næringer	19,7	12,1
Konkurranseysatte næringer	-26,6	-12,5
Imp.konkurrerende næringer	21,9	-10,2
Sjøfart	-90,4	-140,0
Andre eksportkonkurrerende næringer	-55,9	-4,1

¹⁾ Registrerte indekstall for de ti første månedene av 1972 og Prisdirektorats anslag for resten av året.

²⁾ Deflatert med den offisielle konsumprisindeks for 1971–1972 og med nasjonalregnskapets konsumprisindeks ifølge Beregningsutvalgets prognose for 1972–1973.

³⁾ Den anslalte prisvirkingen på ca. 0,3 prosentpoeng av avgiftsforhøyelsene på tobakk, øl og brennevin er innarbeidet i prognosene for 1973.

tas å ville vise nedgang.¹⁾ For Fiske har dette hovedsakelig sin årsak i nedgang i prisene på enkelte fiskeprodukter. Antatt nedgang i produktpris og økingen i kostnadsnivået, spesielt lønnskostnadene, er viktigste årsak til den anslalte nedgangen i eierinntektene i Sjøfart og Andre eksportkonkurrerende næringer. Den nominelle økning i inntekt av Jordbruk pr. årsverk fra 1971 til 1972 vil etter prognosene bli svakere enn prisstigningen, slik at det må ventes en nedgang i realinntekt pr. årsverk i denne næringen. Eierinntektene i skjermende næringer (utenom jordbruk) og i Importkonkurrerende næringer vil etter prognosene gå sterkt opp fra 1971 til 1972. For skjermende næringer (utenom jordbruk) skyldes dette vesentlig at

¹⁾ For Sjøfart er anslaget på eierinntekten i samsvar med det som er forutsatt i Nasjonalbudsjettet.

en for 1972 har forutsatt en sterk økning i eierinntektsandelen i denne næringsgruppen etter det eksepsjonelt sterke fallet i denne størelsen i de to foregående år, jfr. kapittel 2. For Importkonkurrerende næringer skyldes oppgangen i eierinntekt fra 1971 til 1972 flere forhold, spesielt at en har regnet med en rela-

tivt sterk oppgang i produktpriser og produktivitet.

Den nominelle økingen i bedriftenes lønnskostnader og utbetalt lønn er også meget sterk fra 1971 til 1972. Utbetalt lønn deflatert med anslaget for den offisielle konsumprisindeksen viser imidlertid en stigning på bare 2,0 prosent.

**Tabell 3. Faktorinntekt etter næring 1967—1973.
Regnskapstall 1967—1971 og prognosetall 1972—1973. Løpende priser.**

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Mill. kr.							
Utbetalt lønn ¹⁾	28 179	30 357	32 861	36 780	41 648	46 258	51 481
Arbeidsgivers andel av trygdepremier ¹⁾	2 547	2 953	3 357	3 833	5 222	6 319	8 051
Inntekt av jordbruk	2 196	2 666	2 519	2 463	2 547	2 550	2 831
Inntekt av fiske	726	547	614	863	855	741	794
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	13 672	14 234	15 630	17 353	18 302	18 932	20 078
Skjermende næringer	9 550	9 911	10 762	10 786	11 917	14 251	15 981
Konkurranseutsatte næringer	4 122	4 323	4 868	6 567	6 385	4 681	4 097
Importkonkurrerende næringer	1 727	1 672	2 097	2 630	2 981	3 632	3 261
Sjøfart	914	957	682	1 538	1 309	125	-50
Andre eksportkonkurrerende næringer	1 481	1 694	2 089	2 399	2 095	924	886
Faktorinntekt i alt	47 320	50 757	54 981	61 292	68 574	74 800	83 235
Prosent							
Utbetalt lønn ¹⁾	59.6	59.8	59.8	60.0	60.7	61.8	61.9
Arbeidsgivers andel av trygdepremier ¹⁾	5.4	5.8	6.1	6.3	7.6	8.5	9.7
Inntekt av jordbruk	4.6	5.3	4.6	4.0	3.7	3.4	3.4
Inntekt av fiske	1.5	1.1	1.1	1.4	1.2	1.0	0.9
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	28.9	28.0	28.4	28.3	26.8	25.3	24.1
Skjermende næringer	20.2	19.5	19.6	17.6	17.4	19.0	19.2
Konkurranseutsatte næringer	8.7	8.5	8.8	10.7	9.4	6.3	4.9
Importkonkurrerende næringer	3.7	3.3	3.8	4.3	4.4	4.9	3.9
Sjøfart	1.9	1.9	1.2	2.5	1.9	0.2	-0.1
Andre eksportkonkurrerende næringer	3.1	3.3	3.8	3.9	3.1	1.2	1.1
Faktorinntekt i alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ Ekskl. Jordbruk og Fiske.

KAPITTEL 4

Prognosenter 1973.

a. Prisprognosenter 1973

Ut fra de forutsetninger som er gjort (jfr. kapittel 2) kan stigningen i konsumprisen nivået fra 1972 til 1973, målt med nasjonalregnskapets konsumprisindeks, anslås til 6,2 prosent. Utvalget vil imidlertid understreke at dette anslaget kan ha en betydelig feilmargin.

Av den beregnede totale prisstigning på 6,2 prosent fra 1972 til 1973 er det anslått at ca. 1,2 prosentpoeng skyldes endringer i utenlandsbestemte priser, 0,3 prosentpoeng skyldes høyere avgifter på tobakk, øl og brennevin¹⁾ og resten, ca. 4,7 prosentpoeng, må derfor antas

å skyldes endringer i andre innenlandske prisbestemmende faktorer.

¹⁾ Prisvirkningene av de foreslalte avgiftsforhøyelser på tobakk, øl og brennevin er innarbeidet i prognosene for 1973 ved en særskilt kalkyle. I de beregningene som er gjort ved hjelp av PRIM, har ren i første omgang sett bort fra avgiftsforhøyelsen, idet PRIM egner seg dårlig for behandlingen av slike punktskatter. Dernest er virkningene av avgiftsforhøyelsene innarbeidet ved å heve anslaget på stigningen i konsumprisindeksen med 0,3 prosentpoeng svarende til den beregnede prisvirkning av avgiftsforhøyelsene når de økte avgifter i sin helhet antas å bli overveltet på forbrukerne.

b. Inntektsprognosser for 1973

Med det generelle forbehold som må tas på grunn av den betydelige usikkerhet som knytter seg til anslagene på de eksogene variable, spesielt for utenlandsprisene og prisene for Importkonkurrerende næringer, kan de prognosene som PRIM gir for inntektsøkingen fra 1972 til 1973 oppsummeres som følger:

For 1973 viser prognosene at det kan regnes med en betydelig økning i total faktorinntekt. Regnet i faste priser vil veksten i faktorinn tekten bli betydelig sterkere enn i 1972. Det skyldes både at en regner med en noe sterkere produksjonsvekst i 1973 enn i 1972, men først og fremst at en i motsetning til 1972 ikke regner med nevneverdig forverring i bytteforhol det overfor utlandet i 1973.

Både bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk og utbetalt lønn pr. årsverk er antatt å stige sterkere fra 1972 til 1973 enn fra 1971 til 1972. Dette, sammen med den antatt svakere stigning i konsumprisindeksen fra 1972 til 1973, medfører at reallønnen (utbetalt lønn deflatert med konsumprisindeksen) etter beregningene vil stige noe sterkere fra 1972 til 1973 enn fra 1971 til 1972.

Som i 1972 er det for 1973 betydelige forskjeller mellom næringer m. h. t. inntektsutviklingen. Som en kan se av tabell 2, er det et klart skille mellom Jordbruk og Skjermede næringer (utenom jordbruk) samt Fiske på den ene siden og Konkurranseutsatte næringer (utenom fiske) på den annen. I skjermede næringer vil en etter prognosene få en gunstig inntektsutvikling fra 1972 til 1973. For Jordbruk og Fiske synes utviklingen å kunne bli at inntektssvikten i 1972 vil bli helt eller delvis innhentet. I de konkurransutsatte næringer viser eierinntekten fortsatt nedgang. Den anslatte sterke stigning i eierinntekten i Skjermede næ

ringer (utenom jordbruk) er en konsekvens av at eierinntektsandelen i denne næringsgruppen er anslått å ville vise bare svak nedgang fra 1972 til 1973, dvs. at eierinntekten i næringsgruppen stort sett vil følge lønnsutviklingen. Det sier seg selv at prognosene for denne inntektskategorien er svært usikker.

I alle konkurransutsatte næringer (utenom fiske) viser prognosene for eierinntektene nedgang fra 1972 til 1973. Nedgangen skyldes at en i forutsetningene har regnet med ingen eller bare moderat økning i produktprisene, samtidig som kostnadene — særlig lønnskostnadene — er antatt å ville øke sterkt. Av de tre næringsgrupper det her er tale om, er det Sjøfart som kommer dårligst ut. En har ikke forudsatt noen forbedring av fraktmarkedet fra 1972 til 1973, og dette — sammen med økte kostnader — gjør at eierinntekten i denne næringen etter det sterke fallet fra 1971 til 1972 er antatt å ville falle ytterligere i 1973 (se tabell 3).¹⁾ Importkonkurrerende næringer ventes å ville få en betydelig svakere stigning i sine produktpriser fra 1972 til 1973 enn fra 1971 til 1972. Dette, sammen med noe svakere antatt produksjonsutvikling og sterkere antatt økning i omkostningene, gjør at eierinntekten etter prognosene vil gå ned i 1973 etter å ha steget i 1972. For Andre eksportkonkurrerende næringer er det forutsatt at produktprisene etter fallet i 1972 igjen vil være tilbake på 1971-nivået i 1973. På grunn av kostnadsutviklingen kan imidlertid ikke dette antas å ville føre til noen forbedring av eierinntektene i denne næringsgruppen.

¹⁾ For Sjøfart er anslaget på eierinntekten i samsvar med det som er forutsatt i Nasjonalbudsjettet. Utviklingen på fraktmarkedet i det siste kan bety at eierinntekten i Sjøfart i 1973 er undervurderd.

KAPITTEL 5

Sammenlikning med februarprognosene.

I utvalgets innstilling av 18. februar 1972 ble det lagt fram modellprognosenter basert på alternative forutsetninger om lønns- og jordbruksprisutviklingen i 1972 og 1973. Tabell 4 viser foruten de nå gjeldende prognosetall («novemberprognosene») de resultater en ville ha fått om utvalget i februar hadde gjort de samme antakelser om lønnsutviklingen og utviklingen i jordbruksprisene som det nå har gjort, men ellers holdt seg til forutsetningene fra den gang («februarprognosene»). En sammenlikning mellom de to sett prognosetall i

tabell 4 viser de forskjeller i prognoseresultater det har medført at utvalget i lys av utviklingen hittil i år nå har endret sine forutsetninger om andre forhold enn lønninger og jordbrukspriser. I vedlegg A gis det en oversikt over de eksogene variable så vel for februarprognosene som for novemberprognosene, samt tilbakegående tall.¹⁾

¹⁾ Det vil også være forskjeller mellom februar- og novemberprognosene p. g. a. at en for den siste har brukt ferskere nasjonalregnskapstall for 1971.

Prognosene for prisutviklingen, spesielt for 1971—1972, er som vi ser av tabell 4, endret i betydelig grad fra februarprognosene til nå.¹⁾ Den vesentligste årsak til at novemberprognosene gir et høyere anslag på prisstigningen fra 1971 til 1972, er at utvalget nå regner med en betydelig økning i eierinntektsandelen i Andre skjermende næringer fra 1971 til 1972, mens en i februar regnet med et fall noenlunde tilsvarende det fall en hadde i denne

størrelsen i gjennomsnitt for årene 1961—1971. Forskjellen mellom februar- og novemberprognosene for prisstigningen fra 1972 til 1973 har samme hovedårsak, nemlig at utvalget nå regner med et svakere fall i eierinntektsandelen i Andre skjermende næringer enn hva som ble gjort i februar. En har dessuten i novemberprognosene for 1973 innarbeidet prisvirkningene av de foreslalte avgiftsforhøyelser på tobakk, øl og brennevin.

Tabell 4. Prognose fra november 1972 og prognose fra februar 1972 korrigert med utvalgets nå gjeldende forutsetninger om lønnsutvikling og utvikling i jordbruksprisene. Prosentvis endringer 1971—1972 og 1972—1973.

	Novemberprognose		Korrigert prognose	
	1972	1971—1972	februar 1972	1971—1972
Konsumprisstigning	6.6	6.2	5.0	5.2 ¹⁾
Faktorinntekt i alt	9.1	11.2	7.7	9.9
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk	10.6	11.9	10.6	11.9
Inntekt av jordbruk pr. årsverk	3.7	15.4	6.3	11.8
Inntekt av fiske pr. årsverk	-8.8	13.1	-34.9	10.8
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	3.4	6.1	-1.4	3.6
Skjermende næringer	19.7	12.1	12.4	9.7
Konkurranseutsatte næringer i alt	-26.6	-12.5	-26.9	-14.0
Importkónkurrerende næringer	21.9	-10.2	4.2	-14.3
Sjøfart ²⁾	-90.4	-140.0	-90.0	-140.0
Andre eksportkonkurrerende næringer	-55.9	-4.1	-33.5	-2.0

¹⁾ Prisvirkningene av de foreslalte avgiftsforhøyelsene på tobakk, øl og brennevin er ikke innarbeidet i februarprognosene.

²⁾ Eierinntekten i Sjøfart er anslått eksogen. Den er bl. a. avhengig av lønnsutviklingen og en regnet derfor i februarprognosene med alternativer for denne størrelsen svarende til de alternativer for lønnsutviklingen en brukte. Det er derfor naturlig at en her bruker samme eksogene anslag for eierinntekten for februarprognosene som for novemberprognosene i det en for de to prognosene bruker samme alternativ for lønnsutviklingen. Når prognosene for utviklingen i eierinntekten i Sjøfart for 1971—1972 er noe forskjellig for februar- og novemberprognosene skyldes dette at de reviderte nasjonalregnskapstall for 1971 er noe forskjellige fra den foreløpige som ble brukt i februarprognosene.

De endrede anslag på eierinntektsandelen i Andre skjermende næringer slår også direkte ut i anslagene på eierinntekten i denne sektoren, hvor Beregningsutvalget nå regner med betydelig høyere tall i begge år enn en gjorde i februar. Inntektsutviklingen i Jordbruk antas nå å bli noe svakere fra 1971 til 1972 og noe sterkere fra 1972 til 1973 enn hva Beregningsutvalget antok i februar. Dette skyldes vesentlig at en nå for første år venter en noe svakere og for annet år en noe sterkere produktivitetsøkning i denne næringen. Inntektsutviklingen

i Fiske fra 1971 til 1972 er nå anslått til å bli betydelig mindre ugunstig enn antatt i februarprognosene. Dette skyldes vesentlig at en nå regner med en meget sterk oppgang i produktivitet i Fiske, mens en i februar regnet med en betydelig nedgang. Derimot antar en nå i motsetning til i februar en nedgang i produktivitet fra 1972 til 1973. Dette blir imidlertid mer enn oppveiet av et betydelig mer optimistisk anslag nå enn i februar for prisutviklingen på fiskevarer fra 1972 til 1973, slik at anslaget på stigningen i inntekt pr. årsverk i Fiske fra 1972 til 1973 er høyere etter nå gjeldende prognose enn etter februarprognosene.

Anslagene for eierinntektsutviklingen i konkurranseutsatte næringer (utenom fiske) er om lag de samme etter de to prognosene.²⁾

¹⁾ Som anført i kapittel 3 gir PRIM i novemberprognosene et for lavt anslag på prisstigningen i 1972. Dette skyldes trolig at de prisstigningsimpulser som var til stede i 1970 og 1971 i noen grad først slo ut i 1972. Dette må i så fall også gi seg utslag i februarprognosene. På tross av dette er det av interesse å sammenlikne de to prognosene og analysere årsakene til forskjellene.

²⁾ For Sjøfart blir dette automatisk tilfelle fordi samme eksogene anslag på eierinntekten er brukt i de to prognosene.

Der er imidlertid noen forskjeller for både Importkonkurrerende næringer og Andre eksportkonkurrerende næringer i perioden 1971 til 1972. For Importkonkurrerende næringer er novemberprognosene for 1972 vesentlig gunstigere enn februarprognosene. For Andre eksportkonkurrerende næringer er det motsatte tilfelle. For Importkonkurrerende næringer

skyldes dette hovedsakelig at produktivitets- og prisutviklingen nå bedømmes mer optimistisk enn i februar. For Andre eksportkonkurrerende næringer regner en derimot nå med mer pessimistiske anslag på produktivitets- og prisutviklingen, og dette har ført til at eierinntektsanslaget er revidert nedover.

KAPITTEL 6

Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973.

I de foregående kapitler er gjengitt beregninger som viser utviklingen i inntekt før skatt for grove grupper av inntektstakere. Tabell 6 viser under spesielle forutsetninger som er omtalt i vedlegg D, utviklingen i disponibel realinntekt for lønnstakere på ulike inntektsnivå, med ulik forsørgelsesbyrde og til dels forskjellig inntektsutvikling. At det er regnet på disponibel realinntekt innebærer at en har tatt inntektsskatten og trygdepremier til fradrag i inntekten, mens barnetrygden er lagt til. Den resterende nominelle inntekt er deflatert med konsumprisindeksen (anslag for 1972 og 1973). I tabellen er det regnet med at lønnstakere som i 1972 hadde inntekter på henholdsvis 22 000, 28 000, 35 000 og 41 000 har hatt en utvikling i sin lønn fra 1959 til 1971 som gjennomsnittlig årslønn for voksne industriarbeidere etter N.A.F.'s statistikk. For lønnstakere som i 1972 hadde inntekter på 52 000, 76 000 og 109 000 kroner er det lagt til grunn at utviklingen fram til og med 1971 har fulgt den gjennomsnittlige månedslønn for funksjonærer etter N.A.F.'s statistikk. For inntektsutviklingen fra 1971 til 1972 og fra 1972 til 1973 har en for alle lønnstakere forutsatt at utviklingen faller sammen med utvalgets prognoser for stigningen i den gjennomsnittlige årslønn for industriarbeidere.

Tabell 6 gir også tall for utviklingen i disponibel realinntekt for et alderstrygd ektepar, begge over 70 år, som ikke har annen inntekt enn grunntytsene i alderstrygden/folketrygden.

Tabell 5 viser de forutsetningene om inntekts- og prisutviklingen som det er bygget på for årene 1971—1973. Lønnstakernes årsfortjeneste er, som nevnt i vedlegg D, forutsatt å stige med samme prosent på alle inntektstrinn. De trygdedes inntektsutvikling bygger på at grunnbetøpet i 1973 blir 8 500 kroner. Prisstigningen fra 1971 til 1972 er beregnet ut fra konsumprisindeksen til og med oktober 1972

og en anslått stigning for de to siste månedene. Prisstigningen fra 1972 til 1973 er basert på utvalgets prognosenter.

Tabell 5. Forutsetninger om stigning i nominelle inntekter og priser i 1971—1973 for beregninger i tabell 6. Prosent.

	1971—1972	1972—1973
Årsfortjeneste	9,0	9,7
Grunnpensjon for trygdet ektepar	8,5	8,0
Konsumprisindeks	7,3	6,2

Det framgår av tabell 6 at de trygdede har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst på nærmere 7 prosent i sin disponible realinntekt over 14-årsperioden 1959—1973. Dette er vesentlig sterke vekst enn for noen av de andre gruppene tabellen omfatter. En må imidlertid være oppmerksom på at utgangsnivået var lavt.

Veksten i de senere år har vært noe lavere, fra 1971 til 1972 vil de trygdedes disponible realinntekt stige med vel 1 prosent. I dette året viser tallene for lønnstakerne en nedgang, slik at forskjellen i utviklingen for de trygdede på den ene siden og lønnstakerne på den annen fortsatt er relativt stor. Fra 1972 til 1973 regner en med en noe mindre forskjell mellom lønnstakere og trygdede. Dette henger sammen med at reguleringen av grunnbetøpet teknisk sett er lagt om med sikte på å få en mer parallel utvikling mellom yrkesaktive og trygdede.

Av materialet går det videre fram at det for 14-årsperioden under ett har vært en økning i disponibel realinntekt for lønnstakere fra 1 til 3 prosent pr. år, noe varierende etter inntektsnivå og forsørgelsesbyrde. Det har vært en gjennomgående tendens til at økningen avtar med stigende inntekt.

I den siste halvdel av perioden har veksten pr. år stort sett avtatt, men tendensen til avtagende vekst med stigende inntekt har ikke vært fullt så markert som tidligere. For inntekter over 100 000 kroner har veksten i siste halvdel av perioden vært omtrent den samme som for perioden sett under ett.

Fra 1971 til 1972 viser materialet at det har vært en klar nedgang i disponibel realinntekt for alle lønnstakergrupper som beregningene omfatter. Nedgangen, som varierer fra 0,5 til 2 prosent, har vært størst for de høyeste inntektene. Under de forutsetninger om lønnsvekst og prisstigning som ligger til grunn for utvalgets beregninger, vil en i 1973 igjen få en vekst i lønnstakernes disponible realinntekter. For lavere inntekter vil veksten bringe disponibel realinntekt opp igjen på 1971-nivået.

Over perioden 1959—1973 har det vært en svak tendens til sterkere vekst i disponibel realinntekt for barnefamilier. Men forskjellen i vekst etter forsørgeresbyrde er liten og ikke helt systematisk på alle inntektsnivå. I tiden etter skatteomleggingen har utviklingen i disponibel realinntekt vært ugunstig for barnefamilien. Denne tendensen vil bli noe endret i 1973, fordi klassefradrag og barnetrygdsatsen er justert oppover.

Beregningene over utviklingen i disponibel realinntekt gir et bilde av inntektsutviklingen fratrukket skatter og trygdepremier og korrigert for prisstigningen. Ved siden av de faktorer som er trukket inn i disse beregningene er det skjedd endringer som har påvirket levevilkårene for ulike grupper. Dette gjelder for eksempel innføringen og utbyggingen av folketrygden, arbeidstidsforkortelsen fra 45 til 42,5 timer pr. uke i 1968 samt innføringen av 4 ukers ferie i 1965. Videre har store grupper av lønnstakere fått utbygget en ordning med lønn under sykdom og med skattefritak for sykepengene. Disse endringene har i større grad vært til fordel for lønnstakere med lavere og midlere inntekter enn for lønnstakere med høyere inntekter.

Det følger ellers av framgangsmåten ved disse beregningene at en bare har tatt hensyn til minstefradraget for lønnstakere ved inntektsansettelsen. Således har en ikke fått tatt hensyn til endringer i reglene for inntektsansettelsen på annet hold, eksempelvis reglene for skattefri banksparing og for likning av ektefeller. Slike endringer har utvilsomt hatt betydning for en del lønnstakere, hvorav mange med høy inntekt, i den perioden beregningene omfatter. For 1973 kan nevnes at ordningen med fradrgsrett for syketrygdavgift er opphevet. Dette innebærer en skjerpning i skattingen for skattytere som ikke bruker minstefradrag.

Mange trygddekte ektepar har inntekter ved siden av grunntelsene i folketrygden, og veksten i disse kan ha avveket fra veksten i trygdeytelsene. De tall som her er gjengitt belyser derfor utviklingen bare for en del av de trygddekte ektepar.

Utvalget vil endelig peke på at prisene på de ulike gruppene forbruk er forutsatt å ha steget med samme prosent over den periode beregningene gjelder. Fra år til år vil prisutviklingen for de ulike gruppene forbruk være noe forskjellig, avhengig av forbrukssammensetningen, men over noe lengre perioder vil det antakelig være en tendens til at slike avvik i prisutviklingen jevner seg ut.

Alt i alt må en regne med at utviklingen i disponibel realinntekt for lønnstakere som i dag ligger på samme inntektsnivå kan ha variert, både fordi utviklingen i inntekt før skatt har variert og fordi skatteregler og priser har rammet den enkelte lønnstaker ulikt. Utvalget vil særlig understreke at beregningene ikke gjenspeiler ulik lønnsglidning, lavt-lønnstillegg, eller at lønnstakeren i perioden har skiftet yrke. Dette følger av at lønnsutviklingen før skatt i beregningene er basert på en gjennomsnittlig lønnsindeks. Det mønster tabell 6 tegner, karakteriserer derfor utviklingen bare i grove trekk.

Tilleggsberegninger

Tabell 6. Utvikling i disponibel realinntekt 1959—1973.
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent.

	1959—1973	1966—1973	1969—1973	1971—1972	1972—1973
Trygdede ektepar					
Inntekt kr. 15 023 i 1972	6,7	7,0	4,7	1,1	1,7
<i>Lønnstakere¹⁾</i>					
Inntekt kr. 22 000 i 1972					
Enslig	2,8	2,5	2,9	-0,5	1,3
Ektepar med 2 barn	2,8	2,5	2,5	-0,4	2,3
Ektepar med 4 barn	3,1	3,1	3,1	-1,2	2,1
Inntekt kr. 28 000 i 1972					
Enslig	2,4	1,9	2,0	-0,9	1,0
Ektepar med 2 barn	2,5	1,9	1,7	-0,5	1,7
Ektepar med 4 barn	2,8	2,7	2,6	-1,1	1,6
Inntekt kr. 35 000 i 1972					
Enslig	2,1	1,5	1,2	-1,1	0,4
Ektepar med 2 barn	2,1	1,5	1,3	-1,3	1,2
Ektepar med 4 barn	2,4	2,1	1,5	-1,7	1,1
Inntekt kr. 41 000 i 1972					
Enslig	1,9	1,4	0,8	-1,0	0,5
Ektepar med 2 barn	1,9	1,5	1,0	-1,1	1,2
Ektepar med 4 barn	2,2	1,8	0,8	-1,5	1,2
Inntekt kr. 52 000 i 1972					
Enslig	1,3	0,7	-0,1	-1,4	0,0
Ektepar med 2 barn	1,5	1,0	0,4	-1,3	0,6
Ektepar med 4 barn	1,5	0,8	0,0	-1,7	0,7
Inntekt kr. 76 000 i 1972					
Enslig	0,9	0,4	-0,8	-1,6	-1,1
Ektepar med 2 barn	1,2	0,8	0,2	-1,5	-0,4
Ektepar med 4 barn	1,1	0,6	-0,3	-1,8	-0,3
Inntekt kr. 109 000 i 1972					
Enslig	0,9	1,0	-0,2	-2,0	0,0
Ektepar med 2 barn	1,3	1,6	0,8	-2,0	0,6
Ektepar med 4 barn	1,2	1,3	0,3	-2,1	0,6

¹⁾ Det er forutsatt at det er bare en inntektstaker i familien.

Eksogene variable. Tilbakegående tall og forhåndsanslag for 1972 og 1973.

Variabelnavn	Regnskapstall								Forhåndsanslag				
									Februar		November		
	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1972	1973	
Samlet sysselsetting i årsverk (indeks 1971=100)													
Bygg og anlegg	N ₀	90,2	90,3	91,2	95,8	94,7	96,7	99,0	100,0	102,0	102,5	102,0	103,0
Jordbruk	N ₁	128,0	125,1	120,0	115,2	110,7	107,0	103,6	100,0	96,6	93,3	96,6	92,9
Andre skjermede næringer	N ₂	85,8	87,5	88,7	90,5	92,8	95,1	98,1	100,0	102,0	102,8	101,9	103,4
Importkonkurrerende næringer	N ₃	91,5	92,8	94,5	95,2	94,1	95,2	98,9	100,0	100,8	100,2	100,7	100,4
Fiske	N ₄	122,4	119,4	116,5	117,4	116,8	110,6	104,6	100,0	98,0	95,0	95,0	90,0
Sjøfart	N ₅	135,7	133,1	130,0	128,0	122,8	113,1	101,8	100,0	97,0	94,1	97,0	94,5
Andre eksportkonkurrerende næringer	N ₆	107,2	108,6	106,7	104,9	100,8	99,7	100,8	100,0	98,0	94,0	97,8	97,4
Antall lønnstakere i årsverk (indeks 1971=100)													
Bygg og anlegg	L ₀	90,7	90,5	91,3	95,7	94,0	96,3	99,0	100,0	102,0	102,5	102,0	103,0
Andre skjermede næringer	L ₂	84,2	86,0	87,3	89,3	92,0	94,4	97,9	100,0	102,2	103,0	102,1	103,8
Importkonkurrerende næringer	L ₃	90,8	92,2	94,0	94,8	93,7	94,7	98,8	100,0	100,8	100,2	100,8	100,6
Sjøfart	L ₅	135,6	133,0	130,0	127,9	122,6	113,1	101,8	100,0	97,0	94,1	97,0	94,5
Andre eksportkonkurrerende næringer	L ₆	104,5	106,0	104,0	102,3	99,8	99,0	100,4	100,0	98,2	94,4	98,0	97,8
Produktivitetsindeks (bruttoprodukt pr. årsverk) (1971=100)													
Bygg og anlegg	Z ₀	86,3	85,7	87,9	91,3	91,9	93,6	96,8	100,0	102,8	106,8	102,0	104,8
Jordbruk	Z ₁	77,9	80,2	86,6	87,7	104,2	96,5	96,1	100,0	103,4	107,0	101,7	107,6
Andre skjermede næringer	Z ₂	85,3	87,2	89,0	91,7	92,7	96,3	97,4	100,0	102,5	105,8	102,0	105,1
Importkonkurrerende næringer	Z ₃	84,1	85,8	89,3	91,7	93,0	96,9	97,3	100,0	103,0	107,9	104,3	109,8
Fiske	Z ₄	63,0	85,0	99,0	112,9	94,5	89,5	92,7	100,0	93,0	95,0	112,6	104,7
Sjøfart	Z ₅	46,0	51,8	57,2	64,3	72,9	78,2	87,8	100,0	112,7	128,3	109,8	122,8
Andre eksportkonkurrerende næringer	Z ₆	66,3	71,2	74,4	78,7	88,5	96,4	97,4	100,0	106,0	114,9	101,9	107,2

(fortsatt)

Variabelnavn		Regnskapstall								Forhåndsanslag			
		1964 1965 1966 1967				1968 1969 1970 1971				Februar		November	
		1972	1973	1972	1973	1972	1973	1972	1973	1972	1973	1972	1973
Indeks for produktpriiser fra konkurranseutsatte næringer (1971=100)													
Fiske	P ₄	66,3	69,8	73,3	58,7	59,5	68,5	96,0	100,0	90,0	95,0	90,0	105,0
Sjøfart	P ₅	78,1	77,8	78,6	81,4	82,0	81,1	95,1	100,0	87,0	87,0	91,0	91,0
Andre eksportkonkurrerende næringer	P ₆	79,0	82,8	83,4	81,8	80,0	83,0	96,1	100,0	97,0	100,0	95,5	100,0
Importkonkurrerende næringer	P ₃	69,5	71,5	73,0	74,7	75,2	77,6	93,7	100,0	104,0	106,0	105,5	107,5
Konkurrerende import	P ₈	80,6	82,5	83,7	83,9	87,1	87,1	92,8	100,0	—	—	—	—
Prisindeks for importert vareinnsats (1971=100)													
Bygg og anlegg	Q ₀	83,3	86,8	88,4	88,5	86,9	88,9	97,6	100,0	102,0	105,0	100,0	102,0
Jordbruk	Q ₁	100,4	95,7	95,9	97,1	90,6	88,2	90,5	100,0	102,0	105,0	100,0	102,0
Andre skjermede næringer	Q ₂	93,7	92,2	91,8	92,9	91,3	91,2	95,6	100,0	102,0	105,0	100,0	102,0
Importkonkurrerende næringer	Q ₃	91,4	91,6	91,9	91,8	88,7	89,8	97,1	100,0	102,0	105,0	100,0	102,0
Fiske	Q ₄	82,1	77,4	76,5	83,6	84,6	85,5	86,4	100,0	100,0	102,0	98,0	100,0
Andre eksportkonkurrerende næringer	Q ₆	84,1	85,2	85,3	84,4	81,9	85,4	96,9	100,0	100,0	102,0	98,0	100,0
Eierinntekt i sjøfart (mill. kr.)													
E	E ₅	671,2	661,0	667,4	913,9	957,1	681,9	1537,5	1309,1	—	—	125,0	-50,0
Prisindeks for importerte forbruksvarer (1971=100)													
Prisindeks for importerte investeringsvarer (1971=100)	P ₁₀	69,8	73,0	75,0	76,6	83,0	84,2	91,6	100,0	104,0	106,0	103,0	106,0
Prisindeks for kapitalslit i sjøfart (1971=100)													
Eierinntektsandel i													
Bygg og anlegg	r ₀	23,4	23,3	27,1	29,2	26,7	28,3	25,6	25,6	25,6	25,6	25,6	25,6
Andre skjermede næringer	r ₂	33,3	33,2	31,5	30,8	29,9	29,4	27,1	26,1	25,6	25,0	27,3	27,0

(fortsatt)

Variabelnavn	Regnskapstall								Forhåndsanslag				
	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	Februar	1972	1973	November	
Netto indirekte skatter betalt av (mill. kroner, løpende priser)													
Jordbruk	T ₁	-706	-926	-951	-1015	-1105	-1185	-878	-878	-940	-945	-960	-1020
Fiske	T ₄	-22	-35	-24	-27	-42	-50	65	66	50	50	50	50
Sjøfart	T ₅	12	13	13	14	16	16	16	18	18	18	18	18
Andre eksportkonkurrerende næringer	T ₆	-33	-38	-64	-84	-72	-65	-754	-688	-700	-750	-650	-715
Kapitalslit (mill. kroner, 1971-priser)													
Bygg og anlegg	D ₀	338	377	402	421	461	521	593	673	670	852	757	840
Jordbruk	D ₁	1014	1044	1068	1088	1112	1146	1173	1193	1209	1218	1207	1221
Andre skjermede næringer	D ₂	7046	7570	7973	8436	8846	9297	9596	10054	10450	10870	10535	11034
Importkonkurrerende næringer	D ₃	668	750	803	849	876	910	954	986	1011	1040	1025	1069
Fiske	D ₄	385	410	454	483	484	487	491	502	510	517	510	520
Sjøfart	D ₅	4434	4787	5092	5501	5550	5126	5197	5525	5661	5831	5477	5627
Andre eksportkonkurrerende næringer	D ₆	1200	1071	1115	1199	1279	1355	1436	1513	1590	1690	1544	1587
Indeks for jordbrukspriser (1971=100)	P ₁	68,9	68,7	70,8	74,0	76,6	79,7	94,0	100,0	—	—	103,8	111,1
Indeks for bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk (1971=100)													
Bygg og anlegg	W ₀	53,2	58,5	64,4	69,3	74,3	78,9	88,4	100,0	—	—	110,6	124,8
Andre skjermede næringer	W ₂	55,1	59,7	64,9	71,6	76,4	81,6	88,4	100,0	—	—	111,1	124,1
Importkonkurrerende næringer	W ₃	53,1	57,4	63,5	69,6	74,9	80,8	88,7	100,0	—	—	110,4	123,4
Sjøfart	W ₅	41,8	46,2	50,3	59,4	66,3	71,9	80,4	100,0	—	—	108,3	127,4
Andre eksportkonkurrerende næringer	W ₆	54,0	57,7	64,6	70,0	75,1	79,8	87,9	100,0	—	—	110,4	123,4

Vedlegg B.**Lønnsoppgjøret og lønnsutviklingen.**

Den svakere internasjonale konjunkturviking satte sitt preg på lønnsoppgjøret i 1972. Etter et lengre forarbeid ble det utover vinteren ført forhandlinger mellom LO og N.A.F. om en ramme for lønnsoppgjøret. Forhandlingene førte imidlertid ikke til enighet mellom partene og etter brudd i forhandlingene i begynnelsen av mars ble det nødvendig med meglings. Det ble en vanskelig meglings hvor særlig kravene om lavtlønnstillegg, fortjenesteutviklingsgaranti, lønn under sykdom og forkortelse av arbeidstiden skapte problemer. Etter at LO hadde begjært meglingen avsluttet og varslet arbeidsstans fra 10. april for omtrent 180 000 arbeidstakere, lyktes det imidlertid Riksmeglingsmannen i en hektisk slutt-runde i meglingen 9. april å få partenes tilslutning til et forslag om løsning av de generelle spørsmål. Forslaget gjaldt alle tariffavtaler mellom LO og N.A.F. med utløp 1. juli 1972 eller tidligere. Det viktigste innhold i dette forslag, som dannet grunnlaget for tilpasningsforhandlinger innenfor hvert enkelt tariffområde, var følgende:

Generelt tillegg på 35 øre pr. time fra 10. april 1972 og ytterligere 20 øre fra 10. april 1973.

Lavtlønnstillegg varierende fra 8 til 45 øre pr. time avhengig av fortjenestenivået innen hvert enkelt overenskomstområde fra 10. april 1972.

Garanti for en fortjenesteutvikling innen hvert overenskomstområde på minst 50 øre pr. time utover den tariffbestemte for perioden 3. kvartal 1971 til 3. kvartal 1972.

Nedsettelse av arbeidstiden på ett eller to skift som etter plan omfatter ordinært lønns- og/eller helligdager til 40 timer pr. uke med full lønnskompensasjon fra 1. juli 1972. Reduksjon av karenstiden i hovedorganisasjonenes sykelønnsordning fra 6 til 3 dager fra 1. juli 1972. Partene skal dessuten søke å gjennomføre en ytterligere reduksjon til 1 dag fra 1. januar 1974.

Aldersgrensen for unge arbeidstakere endres fra 19 til 18 år i overenskomster der dette ikke allerede er gjort.

Forslaget inneholder videre en anbefaling om å gjennomføre likestilling mellom arbeidere og funksjonærer m.h.t. korte velferdspermisjoner.

Videre er det tatt med regler om opprettelse av verne- og miljøutvalg.

Det er også inntatt en erklæring om betydningen av å finne frem til de mest hen-siktsmessige lønnssystemer.

Avtaleperioden ble fastsatt til 2 år med

en halvautomatisk indeksbestemmelse på basis av stigningen i konsumprisindeksen fra mars 1972 til mars 1973.

Tilpasningsforhandlingene for de enkelte overenskomstområder varte i omtrent 1 måned og foregikk dels med bistand av hovedorganisasjonene og Riksmeglingsmannen. Samtidig med disse forhandlingene ble det for enkelte overenskomstområder ført separate forhandlinger hvor det ble gitt spesielle tillegg. Dette gjaldt enkelte overenskomstområder innen næringsmiddelindustrien og transportvirksomhet. Den 10. mai kunne samtlige meglingsforslag sendes ut til avstemning med svarfrist 1. juni. Forslagene ble ved felles uravstemming vedtatt med 52,4 prosent ja-stemmer på lønnsmotakersiden.

I alt slår de lønnstillegg som ble gitt med virkning fra 10. april (generelt tillegg, lavtlønnstillegg og spesielle lønnstillegg i enkelte fag) ut med en lønnsøkning på ca. 3,7 prosent beregnet på grunnlag av fortjenestenivået for voksne arbeidere i 1. kvartal 1972. Det ble lagt spesiell vekt på å heve lønnsnivået for de lavtlønnede. I alt slår lavtlønnstilleggene ut med gjennomsnittlig ca. 15,4 øre pr. time (ca. 14 øre for menn og ca. 24 øre for kvinner). Foruten de direkte lønnstillegg som ble gitt med virkning fra 10. april, ble arbeidsgiverpremien til sykelønnsordningen hevet med 0,4 prosent av utbetalt lønn fra 1. juli 1972 for å dekke utgiftene ved at karenstiden i sykelønnsordningen ble redusert fra 6 til 3 dager. Innføringen av korte velferdspermisjoner er beregnet å tilsvare en lønnsforhøyelse på ca. ½ prosent, mens senkingen av aldersgrensen fra 19 til 18 år tilsvarer en lønnsforhøyelse på ca. 0,3 prosent. I alt er kostnadsøkningen for bedriftene i det 1. avtaleåret beregnet å tilsvare en lønnsforhøyelse på ca. 4,9 prosent på grunnlag av lønnsnivået i 1. kvartal 1972. I 2. avtaleår fører det vedtatte meglingsforslag til en kostnadsøkning for bedriftene på ca. 1,9 prosent. I tillegg kommer virkningen av den halvautomatiske indeksregulering på grunnlag av konsumprisindeksen pr. 15. mars 1973. Beregningsutvalget baserer sine beregninger på en stigning i konsumprisindeksen 15. mars 1972–15. mars 1973 på 7 prosent. En har beregningsmessig forutsatt vanlig kompensasjon for prisstigningen.

I staten ble det med virkning fra 1. mai 1972 gitt et generelt tillegg på 5,7 prosent, men med minste økning på kr. 1 850,— pr. år i lønnsklassene 4⁰–14⁰ (10⁴) i det alminnelige regulativ. Det ble dessuten innført 2 antesperte aldertillegg for tjenestemenn i stillinger

I lønnsklassene 4, 5 og 6 og et antesipert alderstillegg for tjenestemenn i stillinger i lønnsklasse 7 og 8. Det ble også gjennomført visse endringer i opprykksreglene og lønnsstiger og kompensasjoner for ubekvem arbeids-tid ble hevet. I alt svarer disse tilleggene i staten til en gjennomsnittlig lønnsøkning på ca. 7,5 prosent.

Fra 1. mai 1973 skal det gis et nytt generelt tillegg på 1,6 prosent og en fortjenesteutviklingsgaranti på 2,0 prosent på de satser som gjelder pr. 30. april 1973. Til etatsvise normerings- og justeringsforhandlinger m. v. er det avsatt et beløp som svarer til 0,5 prosent av de enkelte etaters lønnsutgifter og ca. 0,2 prosent til diverse justeringer. I avtalen for de statsansatte er det tatt inn en tilsvarende indeksbestemmelse som i avtalene i det private næringsliv. Det er beregnet at lønnsoppgjøret i staten vil føre til en total lønnsøkning for de statsansatte på ca. 551 mill. kroner i 1. avtaleår og med ytterligere 363 mill. kroner i 2. avtaleår når man ser bort fra virkningen av indeksklausulen.

I kommunene fulgte man det samme mønster for oppgjøret som i staten. Da det i kommunene er forholdsvis flere ansatte i de lavere lønnsklasser enn i staten, førte lønnsoppgjøret i kommunene til et gjennomsnittlig noe større lønnstillegg enn i staten. Både i forsikrings-selskapene og i bankene fulgte man noenlunde den samme ramme for oppgjøret som i staten. Det ble imidlertid gitt noe større tillegg det første avtaleår og mindre tillegg annet avtaleår. I forsikringsselskapene ble alle lønnssatser og personlige lønninger hevet med 8,0 prosent fra 1. mai 1972 og det skal finne sted en ytterligere justering på 3,0 prosent fra 1. mai 1973. I bankene ble det fra 1. mai i år gitt et generelt tillegg på 6,6 prosent foruten justering av lønnssatsene i avtalen. Det regnes med at oppgjøret slo ut med en lønnsforhøyelse på 10 prosent i det ordinære regulativ, ca. 8,2 prosent i det utvidede regulativ og gjennomsnittlig for begge regulativ ca. 8,5 prosent. Også i bankene skal det gis et tillegg på 3,0 prosent i 1973. I begge avtaler er det tatt inn samme indeksreguleringsklausul som i staten.

Lønnsoppgjøret i 1972 omfattet direkte og indirekte omrent alle lønnsmottakergrupper bortsett fra ansatte i varehandelen. Oppgjøret var konsentrert til våren og forsommeren, idet bare større grupper som ansatte i utenriksfarten, hoteller og restauranter og statens veiarbeidere har tariffutløp om høsten. I varehandelen ble det fra 16. oktober 1972 gitt et avtalemessig tillegg som slo ut med en lønnsforhøyelse på ca. 3 prosent. Dessuten ble det fra samme dato gitt et indekstillegg.

Fra 1. januar 1972 ble arbeidsgiveravgiften

til folketrygden hevet fra 13,8 til 14,8 prosent av utbetalt lønn. Samtidig ble den øvre grense for beregning av avgiften for den enkelte lønnsmottaker på 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden opphevet for arbeidsgiveravgiften. Fra 1. juli 1972 ble premien til sykelønnsordningen mellom LO og N.A.F. hevet fra 2,1 til 2,5 prosent av utbetalt lønn. I ordningen som i dag omfatter ca. 350 000 lønnsmottakere, er den øvre grense for premieberegningen for den enkelte lønnsmottaker kr. 40 000,—. Fra 1. januar 1973 er arbeidsgiveravgiften til folketrygden foreslått hevet fra 14,8 til 16,7 prosent av utbetalt lønn.

Mens lønnsglidningen i industrien utgjorde ca. 5 prosent fra 1. kvartal 1971 til 1. kvartal 1972, sank glidningen til ca. 4 prosent fra 2. kvartal 1971 til 2. kvartal 1972. Dette er en vesentlig lavere lønnsglidning enn fra 1. halvår 1970 til 1. halvår 1971 da glidningen utgjorde ca. 7,0 prosent. I bygg- og anleggsvirksomhet utgjorde lønnsglidningen ca. 7,5 prosent fra 2. kvartal 1971 til 2. kvartal 1972. Fra 1. kvartal til 1. kvartal i årene 1962—1972 lå lønns-glidningen for samtlige voksne menn som er med i N.A.F.'s lønnsstatistikk, på vel 4 prosent. Da det er regnet med et forholdsvis stramt arbeidsmarked i 1973, har Beregningsutvalget i sine prognosar regnet med en lønnsglidning både i 2. halvår 1972 og i 1973 på 4 prosent i industrien og på 7 prosent i bygg- og anleggsvirksomhet. For ansatte i den offentlige sektor er det i prognosene regnet med en lønns-glidning på 1,25 prosent pr. år.

Tabell B 1. Prognose for lønnsutviklingen.

	1971	1972	1973
<i>Bedriftenes lønns-kostnader pr. årsverk¹⁾:</i>			
Bygg og anlegg	100	110.6	124.8
Andre skjermede			
næringer	100	111.1	124.1
Importkonkurrerende			
næringer	100	110.4	123.4
Sjøfart	100	108.3	127.4
Andre eksport-			
konkurrerende næringer	100	110.4	123.4
<i>Utbetalt lønn pr. årsverk²⁾:</i>			
Bygg og anlegg	100	109.1	121.0
Andre skjermede			
næringer	100	109.8	120.6
Importkonkurrerende			
næringer	100	109.0	119.6
Sjøfart	100	107.0	123.8
Andre eksport-			
konkurrerende næringer	100	109.0	119.6

¹⁾ Inklusive arbeidsgiveravgiftene til trygdene.

²⁾ Eksklusive arbeidsgiveravgiftene til trygdene.

Tilleggsberegninger

Tabell B 2. Stigning i lønnskostnadene pr. årsverk fordelt på tariffmessig lønnsøkning, lønnglidning og arbeidsgiveravgiftene.

			Herav ¹⁾ :		
	I alt	Tariff-messig økning	Lønns-glid-ning	Økning i arbeids-giver-avgiftene	Pst.
Bygg og anlegg	1971—72	10.6	2.6	5.3	2.7
	1972—73	12.9	4.1	5.3	3.5
Andre skjermede næringer	1971—72	11.1	6.6	2.0	2.5
	1972—73	11.7	6.6	2.0	3.1
Importkonkurrerende næringer	1971—72	10.4	4.6	3.1	2.7
	1972—73	11.8	5.3	3.0	3.5
Sjøfart	1971—72	8.3	4.5	1.7	2.1
	1972—73	17.6	12.4	1.3	3.9
Andre eksportkonkurrerende næringer	1971—72	10.4	4.6	3.1	2.7
	1972—73	11.8	5.3	3.0	3.5

¹⁾ Alle tall er beregnet i prosent av lønnskostnadene inklusive arbeidsgiveravgiftene.

Vedlegg C.**Prisutviklingen på jordbruksprodukter.**

For praktisk talt samtlige jordbruksprodukter er produsentprisene regulert ved bestemmelser i jordbruksavtalen. Det er en del mindre produktgrupper som faller utenom — som huder og skinn, innmat, blomster o. l.

Prisbestemmelsene i jordbruksavtalen er forskjellige for de ulike produktgrupper. For mjølk og mjølkeprodukter gis tilleggene etter avtalen som forhøyelser av maksimalprisene ved salg til forhandler. For kjøtt, flesk og egg er det avtalefastlagte gjennomsnittspriser på representantvarer, og de øvrige vareslag tillates å følge representantvarene etter «rimelige og sedvanemessige» markedsforhold. For korn og ull er det garanterte priser til produsent. For poteter, grønnsaker, frukt, bær, levende planter og plantedeler fastlegges ukentlige normalpriser eller retningspriser.

Når en unntar korn og ull, hvor det er garanterte priser, er prisutviklingen sterkt bestemt av tilbud og etterspørsel. Jordbruksavtalen inneholder imidlertid tiltaksformer som tar sikte på å dempe de største sesongmessige og temporære svingninger.

I samarbeid med sekretariatet i Budsjett-nemnda for jordbruket har Beregningsutvalget for årene 1972 og 1973 anslått den sannsynlige prisvirkning av første del av Jordbruksavtalen 1972—74 og prisutviklingen på produkter som ikke omfattes av bestemmelser i avtalen (se tabell C 1).

Tabell C 1. Anslag for prisutviklingen for plante- og husdyrprodukter. Produsentpriser. 1971 = 100.

	1971	1972	1973
Planteprodukter			
Korn og oljefrø ¹⁾	100.0	100.0	100.1
Poteter ²⁾	100.0	125.0	124.5
Stråfør	100.0	105.5	107.6
Hagebruksprodukter	100.0	105.5	107.6
Sum planteprodukter ..	100.0	104.2	105.8
Husdyrprodukter			
Kumelk	100.0	103.0	105.8
Geitmelk	100.0	103.0	105.8
Kjøtt ³⁾	100.0	105.9	110.3
Flesk	100.0	102.6	105.3
Egg	100.0	100.0	100.2
Ull	100.0	102.0	104.1
Pelsskinn	100.0	127.0	130.0
Andre produkter ..	100.0	115.0	129.8
Sum husdyrprodukter	100.0	103.5	107.8
Plante- og husdyr-produkter i alt	100.0	103.8	107.6

¹⁾ Eksklusive korntrygd.²⁾ Eksklusive potettrygd.³⁾ Inklusive kjøtt av fjørfe, rein og kaniner inkl. verdi av huder og skinn.

Tilleggsberegninger

Prisvirkningen for 1972 er basert på produksjons- og markedsforholdene slik de fortalte seg i september 1972. Beregningsmessig er det forutsatt at prisendringene etter avtalen tok til å virke fra 1. juli 1972. Det er videre forutsatt at prisendringer på varer og vareslag utenom representantvarene har samme prisutslag som representantvarene. Prisvirkningen til jordbruksprodusentene bygger også på den forutsetning at kostnadsandelen til engrosleddet er uforandret.

For 1973 forutsettes normalitet i produksjons- og markedsforhold. Virkningen av de avtalefastlagte justeringer fra 1. juli 1973 er ikke inkludert i tallene i tabellen.

Jordbruksavtalens bestemmelser om justeringer fra 1. juli 1973 går ut på:

1. For 2. avtaleår 1. juli 1973 til 30. juni 1974 skal det gjennomføres tiltak som beregningsmessig gir jordbruket en inntektsøkning på 130 mill. kroner.

Hvilke tiltak som skal gjennomføres fastsettes ved senere forhandlinger.

2. Dersom Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks pr. 15. mars 1973 viser stigning eller fall i forhold til konsumprisindeksen pr. 15. mars 1972, kan Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag i fellesskap i tilfelle av stigning og departementet i tilfelle av fall kreve opptatt forhandlinger med tilsvarende begrensning som for tariffoppkjøret 1972—74, om endringer i priser og tiltak som virker inn på jordbruks inntekter.

Forutsetter en at disse justeringer blir gjennomført ved prisøkninger på de produkter som jordbruksavtalen omfatter, vil det føre til at indekstallet for 1973 vil komme til å ligge ca. 3,5 prosentpoeng høyere enn angitt i tabellen, dvs. på 111,1. Beregningsutvalget har basert sine beregninger på dette tall. For justering etter bestemmelser i punkt 2 ovenfor har Beregningsutvalget basert seg på en stigning i konsumprisindeksen 15. mars 1972—15. mars 1973 på 7 prosent. En har beregningsmessig forutsatt vanlig kompensasjon for prisstigningen.

Vedlegg D.**Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973.**

Tabell D 1 viser utviklingen i disponibel realinntekt for følgende grupper personer:

- a) Inntektstakere med inntekt i 1972 på 22 000 kroner, 28 000 kroner, 35 000 kroner og 41 000 kroner, der inntekten før skatt utvikler seg som den gjennomsnittlige årsłønn for en industriarbeider. Denne årsłønn er fram til 1971 beregnet på basis av N.A.F.'s statistikk over timefortjenesten for voksne industriarbeidere og tallet på arbeidstimer i året. I beregningene er feriegodtgjørelse tatt med, men ikke dagpenger i den offentlige syketrygd og i sykelønnsordningen med N.A.F og LO.
- b) Inntektstakere med inntekt i 1972 på 52 000 kroner, 76 000 kroner og 109 000 kroner, der inntekten før skatt fram til 1971 er forutsatt å ha utviklet seg som gjennomsnittlig månedslønn for funksjonærer etter N.A.F.'s statistikk. Fra 1971 til 1973 er inntekten forutsatt å stige som den gjennomsnittlige årsłønn for industriarbeidere.
- c) Trygdet ektepar, begge over 70 år; uten annen inntekt enn alderstrygd/grunntelser i folketrygden. Inntekt 15 023 kroner i 1972.

Utviklingen i de viktigste av de komponenter som ligger til grunn for beregningen, går fram av tabell D 2—D 5.

Tabell D 2 viser utviklingen i inntekt før skatt (1959=100).

Det framgår av tabellen at fra 1971 til 1973 har en som en beregningsmessig forutsetning antatt at både funksjonær- og industriarbeiderindeksen stiger med samme prosent. Både lønnsoppkjørets utforming og ulik lønnsgradning kan tilsi store variasjoner i lønnsutviklingen for ulike lønnstakergrupper. Tallene for 1973 bygger på usikre forutsetninger om prisstigning, indeksoppkjør og antatt lønnsgradning.

I tabell D 3 er vist skatter og trygdepremier fratrukket barnetrygd målt i kroner og i tabell D 4 de samme tall omregnet til indeksform med 1959=100. I de tilfelle barnetrygden er større enn skatter og trygdepremier står det i tabell D 3 et negativt tall.

I 1960-årene må en regne med at det var større geografiske forskjeller i skattleggingen. Både trygdeavgiften og kommuneskatten ble innenfor visse rammer fastlagt av den enkelte kommune. Det er grunn til å anta at det hefter seg svakheter ved forsøket på å komme fram til en typisk skattlegging.

Tilleggsberegninger

Oppstillingen nedenfor viser utviklingen i barnetrygden for familier med 2 og 4 barn under 16 år (kroner):

	2 barn	4 barn
1959—1962	360	1 080
1963—1966	400	1 500
1967	463	1 850
1968	500	2 000
1969	550	2 150
1970	2 000	6 200
1971	2 000	6 200
1972	2 050	6 355
1973	2 200	6 820

Tabell D 5 viser utviklingen i nominell disponibel inntekt (bruttoinntekt - skatter og trygdepremier + barnetrygd).

For trygdde ektepar faller indeksen som viser utviklingen i nominell disponibel inntekt sammen med indeksen som viser utviklingen i bruttoinntekten. Dette skyldes at trygdde ektepar uten ekstra forsørgelsesbyrde i den periode det gjelder har en skattefri inntekt som overstiger grunntelsene i folketrygden for ektepar. Trygdde med disse inntektsforhold er i praksis også frittatt for medlemsavgiften til folketrygden og syketrygdpremie.

Ved beregning av disponibel realinntekt, tabell D1, er indeksene for disponibel inntekt deflatert med den offisielle konsumprisindeksen for årene 1959—1971. Ved beregningene for 1972 og 1973 er lagt til grunn en økning i konsumprisindeksen på 7,3 pst. fra 1971 til 1972 og videre 6,2 pst. fra 1972 til 1973.

Ved disse beregningene har en bare tatt hensyn til minstefradraget for lønnstakere ved an-

settelsen av antatt inntekt. Således har en ikke tatt hensyn til visse endringer i reglene for inntektsansettelsen på annet hold. Slike endringer har utvilsomt hatt betydning for en del inntektstakere i den periode beregningene omfatter. Eksempelvis er det innført skattefri banksparing og endring i regler for likning av ektefeller. For 1973 kan nevnes at ordningen med fradlagsrett for syketrygdavgift er opphevet. Dette innebærer en skjerping av skattingen for skattytere som ikke bruker minstefradrag.

Mange trygdde ektepar har kommunale tilleggspensjoner og veksten i disse har som regel ikke vært så stor som i grunntelsene i alderstrygd/folketrygd. De inntektstall som her er gjengitt, belyser derfor bare utviklingen for en del av de trygdde ektepar.

Utvalget vil endelig peke på at det er forutsatt at prisene på de ulike gruppene forbruk stiger med samme prosent over den periode beregningene omfatter. Fra år til år vil prisutviklingen for de ulike gruppene forbruk være noe forskjellig avhengig av forbrukssammensetningen, men over noe lengre perioder vil det antakelig være en tendens til at slike avvik i prisutviklingen jevner seg ut.

Alt i alt må en regne med at utviklingen i disponibel realinntekt for lønnstakere som i dag ligger på samme inntektsnivå kan ha variert, både fordi utviklingen i inntekt før skatt har variert og fordi utviklingen i skatteregler og priser har rammet den enkelte lønnstaker ulikt. Likevel regner utvalget med at det mønster som tabellene tegner, i grove trekk karakteriserer en vanlig utvikling.

Tabell D 1. Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973.

	Inntekt 22 000 kr. i 1972				Inntekt 28 000 kr. i 1972				Inntekt 35 000 kr. i 1972				Inntekt 41 000 kr. i 1972			
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	
1959 = 100:																
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	101.8	101.8	101.5	101.4	101.4	101.2	102.2	102.1	101.9	102.2	102.2	102.0	102.2	102.2	102.0	102.0
1961	103.7	104.2	103.6	103.5	103.9	103.4	103.9	104.3	103.8	104.5	104.2	104.3	104.5	104.2	104.3	104.3
1962	107.8	108.4	107.0	107.6	108.2	106.9	108.2	108.6	107.5	107.1	106.0	106.7	107.1	106.0	106.7	106.7
1963	111.1	112.7	112.6	110.8	112.2	112.2	111.3	111.9	112.4	109.7	108.7	111.1	111.1	111.1	111.1	111.1
1964	112.4	113.3	112.7	112.2	113.1	112.3	110.7	111.7	111.2	111.2	110.2	111.7	111.2	110.2	111.7	111.7
1965	118.9	121.6	122.8	118.6	120.8	119.7	116.6	117.7	118.2	116.9	116.0	118.5	116.9	116.0	118.5	118.5
1966	123.2	124.6	123.8	122.7	124.0	122.1	120.5	120.7	120.7	118.1	117.3	119.5	118.1	117.3	119.5	119.5
1967	124.0	126.9	129.6	122.4	125.0	125.8	121.9	122.1	124.8	119.7	119.4	124.0	119.7	119.4	124.0	124.0
1968	127.0	129.9	132.5	125.4	128.1	128.7	125.1	124.8	128.3	122.8	122.1	127.5	122.8	122.1	127.5	127.5
1969	131.0	134.0	136.0	129.3	132.0	132.4	127.7	127.8	131.4	125.8	125.2	131.0	125.8	125.2	131.0	131.0
1970	139.7	140.8	150.4	137.1	137.1	145.4	132.2	133.1	140.4	128.6	128.4	135.2	128.6	128.4	135.2	135.2
1971	145.6	145.1	152.3	139.6	139.7	146.2	134.8	134.5	140.5	130.6	130.0	135.6	130.6	130.0	135.6	135.6
1972	144.8	144.5	150.5	138.4	139.0	144.6	133.3	132.8	138.1	129.3	128.6	133.6	130.2	130.0	133.6	133.6
1973	146.7	147.8	153.5	139.8	141.3	146.9	133.8	134.3	139.6	130.0	130.2	135.2	130.0	130.2	135.2	135.2
Gj.sn. årlig vekst, pst.:																
1959—1973	2.8	2.8	3.1	2.4	2.5	2.8	2.1	2.1	2.4	1.9	1.9	2.2	1.9	1.9	2.2	2.2
1966—1973	2.5	2.5	3.1	1.9	1.9	2.7	1.5	1.5	2.1	1.4	1.5	1.8	1.4	1.5	1.8	1.8
1968—1973	2.9	2.6	3.0	2.2	2.0	2.7	1.4	1.5	1.7	1.1	1.3	1.2	1.1	1.3	1.2	1.2
1969—1973	2.9	2.5	3.1	2.0	1.7	2.6	1.2	1.3	1.5	0.8	1.0	0.8	1.5	1.0	0.8	0.8
1969—1970	6.6	5.1	10.6	6.0	3.9	9.8	3.5	4.2	6.9	2.2	2.6	3.2	2.2	2.6	3.2	3.2
1970—1973	1.6	1.6	0.7	0.6	1.0	0.3	0.4	0.3	-0.2	0.4	0.5	-0.0	0.5	-0.0	0.5	-0.0
1971—1973	0.4	0.9	0.4	0.1	0.6	0.2	-0.4	-0.1	-0.3	-0.2	0.1	-0.2	0.1	-0.2	0.1	-0.2
1971—1972	-0.5	-0.4	-1.2	-0.9	-0.5	-1.1	-1.1	-1.3	-1.7	-1.0	-1.1	-1.5	-1.0	-1.1	-1.5	-1.5
1972—1973	1.3	2.3	2.1	1.0	1.7	1.6	0.4	1.2	1.1	0.5	1.2	1.2	0.5	1.2	1.2	1.2

Tilleggsberegninger

Tabell D 1. Utviklingen i disponibel realinntekt 1959—1973 (forts.).

	Inntekt 52 000 kr. i 1972			Inntekt 76 000 kr. i 1972			Inntekt 109 000 kr. i 1972			Trygdet ektepar Inntekt 15 023 kr. i 1972
	Enslig med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig med 4 barn	Ektepar med 2 barn	Enslig med 4 barn	Ektepar med 2 barn	Enslig med 4 barn	
1959 = 100:										
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.7	102.4	102.7	102.6	102.3	102.2	102.0	101.9	101.7	99.5
1961	104.7	104.1	105.2	103.5	103.1	102.9	102.1	102.1	101.8	108.2
1962	106.4	105.8	107.8	104.1	103.4	102.8	100.6	100.4	100.1	126.3
1963	107.9	107.5	110.3	105.9	105.3	105.1	101.1	101.2	101.2	129.5
1964	106.6	106.8	109.4	103.6	103.4	103.2	97.7	98.1	98.3	138.2
1965	109.6	110.8	113.8	106.7	108.2	108.9	102.6	104.3	105.6	147.4
1966	113.8	114.6	117.2	110.1	111.3	111.4	105.6	107.0	107.8	153.1
1967	113.9	114.7	118.6	110.2	111.3	112.3	107.9	109.4	110.6	175.7
1968	117.8	117.9	121.5	114.9	115.3	115.7	113.7	114.8	115.6	185.5
1969	120.3	120.5	124.0	116.6	117.1	117.5	114.7	115.8	116.6	205.0
1970	120.8	123.0	125.5	118.6	122.4	121.0	121.1	126.8	125.1	220.2
1971	121.4	123.4	125.1	116.2	120.3	118.5	115.8	121.3	119.6	239.8
1972	119.7	121.8	123.0	114.3	118.5	116.4	113.5	118.9	117.1	242.4
1973	119.7	122.5	123.8	113.1	118.0	116.1	113.5	119.6	117.8	246.5
Gj.sn. årlig vekst, pct.:										
1959—1973	1.3	1.5	1.5	0.9	1.2	1.1	0.9	1.3	1.2	6.7
1966—1973	0.7	1.0	0.8	0.4	0.8	0.6	1.0	1.6	1.3	7.0
1968—1973	0.3	0.8	0.4	-0.3	0.5	0.1	-0.0	0.8	0.4	5.8
1969—1973	-0.1	0.4	-0.0	-0.8	0.2	-0.3	-0.2	0.8	0.3	4.7
1969—1970	0.4	2.0	1.2	1.7	4.5	3.0	5.6	9.5	7.3	7.4
1970—1973	-0.3	-0.1	-0.4	-1.6	-1.2	-1.4	-2.1	-1.9	-2.0	3.8
1971—1973	-0.7	-0.4	-0.5	-1.4	-0.9	-1.0	-1.0	-0.7	-0.7	1.4
1971—1972	-1.4	-1.3	-1.7	-1.6	-1.5	-1.8	-2.0	-2.0	-2.1	1.1
1972—1973	0.0	0.6	0.7	-1.1	-0.4	-0.3	0.0	0.6	0.6	1.7

Tabell D 2. Utviklingen i inntekt før skatt 1959—1973. Indeks 1959 = 100.

	Grunnpensjon for ektepar i alderstrygd/folketrygden	Årslønn for voksne industriarbeidere (gj.sn. menn og kvinner N.A.F.'s statistikk)	Årslønn for funksjonærer (gj.sn. menn og kvinner N.A.F.'s statistikk)
1959	100.0	100,0	100,0
1960	100.0	103,0	103,7
1961	111,3	108,4	109,9
1962	136,8	119,2	120,1
1963	143,9	125,9	126,4
1964	162,2	136,3	134,5
1965	180,4	149,2	144,6
1966	193,5	158,6	156,2
1967	231,9	170,8	168,3
1968	253,4	181,2	179,8
1969	288,7	192,3	190,6
1970	342,8	213,1	208,4
1971	396,6	237,6	229,9
1972	430,3	259,0	250,6
1973	464,7	284,1	274,9

Tilleggsberegninger

Tabell D 3. Skatter og trygdepremier i alt (fratrukket barnetrygd). Kroner.

	Inntekt 22 000 kr. i 1972				Inntekt 28 000 kr. i 1972				Inntekt 35 000 kr. i 1972				Inntekt 41 000 kr. i 1972			
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	
1959	2232	1004	-310	2830	1388	74	3577	1886	572	4221	2317	1003				
1960	2354	1102	-212	3019	1548	234	3738	2010	696	4401	2455	1139				
1961	2523	1175	-175	3221	1642	292	4024	2175	825	4671	2671	1241				
1962	2815	1329	-81	3584	1843	457	4469	2432	1046	5410	3356	1731				
1963	2964	1313	-324	3784	1865	228	4729	2563	860	5779	3613	1632				
1964	3312	1612	-66	4220	2228	577	5506	3176	1525	6423	4089	2128				
1965	3559	1530	-560	4548	2201	398	5980	3418	1447	7003	4430	2113				
1966	3724	1672	-302	4772	2381	578	6302	3690	1692	7775	5076	2710				
1967	4258	1965	-556	5568	2916	641	7098	4347	1764	8692	5749	2770				
1968	4532	2101	-542	5916	3103	713	7506	4665	1808	9210	6148	2870				
1969	4783	2205	-524	6257	3283	770	8118	5071	2052	9879	6631	3100				
1970	4478	1679	-2521	5997	2922	-1278	8347	4705	505	10489	6721	2521				
1971	5098	2207	-1993	7266	3918	-282	9960	6244	2044	12531	8552	4352				
1972	5912	2795	-1510	8391	4757	452	11501	7599	3294	14354	10151	5846				
1973	6823	3275	-1345	9689	5617	997	13335	8961	4341	16530	11827	7207				

	Inntekt 52 000 kr. i 1972				Inntekt 76 000 kr. i 1972				Inntekt 109 000 kr. i 1972			
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn
1959	5597	3651	1847	9179	7089	4592	15644	13547	10992			
1960	5908	3962	2042	9696	7606	5076	16619	14505	11950			
1961	6483	4482	2334	10810	8666	6075	18541	16349	13756			
1962	7455	5337	2851	12592	10394	7767	21913	19667	16993			
1963	8061	5800	3064	13462	11143	8289	23688	21318	18426			
1964	8954	6475	3638	15083	12596	9628	26556	24018	21011			
1965	9674	6815	3681	16224	13085	9553	27939	24649	20874			
1966	10617	7634	4406	17944	14675	11143	30784	27444	23669			
1967	12153	9028	5338	20273	16890	12904	33560	29977	25762			
1968	12931	9767	5937	21333	17949	13871	34943	31252	26900			
1969	13884	10536	6555	23100	19494	15251	37949	34085	29560			
1970	14753	10510	6310	24170	18928	14728	38156	31541	27341			
1971	17280	12797	8597	29084	23499	19299	46644	39928	35728			
1972	19809	15057	10752	33100	27147	22842	52892	45788	41483			
1973	22865	17558	12938	38312	31689	27069	59984	52049	47429			

Tilleggsberegninger

Tabell D 4. Skatter og trygdepremier i alt (fratrukket barnetrygd): 1959 = 100.

	Inntekt 22 000 kr. i 1972				Inntekt 28 000 kr. i 1972				Inntekt 35 000 kr. i 1972				Inntekt 41 000 kr. i 1972					
	Enslig Ektepar		Ektepar med 2 barn		Enslig Ektepar		Ektepar med 2 barn		Enslig Ektepar		Ektepar med 2 barn		Enslig Ektepar		Ektepar med 2 barn			
	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	med	
1959	100.0	100.0			100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
1960	105.5	109.8			106.7	111.5	315.0	104.5	106.5	121.5	104.2	105.9	113.5					
1961	113.0	117.1			113.8	118.3	392.9	112.5	115.3	144.1	110.7	115.3	123.7					
1962	126.1	132.3			126.6	132.7	615.3	124.9	128.9	182.7	128.1	144.8	172.5					
1963	132.8	130.7			133.7	134.3	307.2	132.2	135.9	150.3	136.9	155.9	162.6					
1964	148.4	160.5			149.1	160.5	777.6	153.9	168.4	266.4	152.2	176.5	212.1					
1965	159.4	152.4			160.7	158.5	535.7	167.2	181.2	252.8	165.9	191.2	210.6					
1966	166.8	166.5			168.6	171.5	778.3	176.2	195.6	295.6	184.2	219.0	270.0					
1967	190.7	195.7			196.7	210.1	863.7	198.5	230.5	308.2	205.9	248.1	276.0					
1968	203.0	209.3			209.0	223.5	959.5	209.8	247.3	315.9	218.2	265.3	286.0					
1969	214.3	219.6			221.1	236.5	1040.5	227.0	268.9	358.5	234.0	286.1	308.9					
1970	200.6	167.3			211.9	210.5	*****	233.4	249.4	88.3	248.5	290.0	251.3					
1971	228.4	219.8			256.7	282.2	*****	278.4	331.0	357.1	296.8	369.0	433.7					
1972	264.8	278.3			296.5	342.7	609.0	321.5	402.8	575.5	340.0	438.0	582.6					
1973	305.6	326.1			342.4	404.6	1347.3	372.8	475.1	758.5	391.6	510.4	718.3					

	Inntekt 52 000 kr. i 1972			Inntekt 76 000 kr. i 1972			Inntekt 109 000 kr. i 1972		
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	105.5	108.5	110.6	105.6	107.3	110.5	106.2	107.1	108.7
1961	115.8	122.8	126.4	117.8	122.3	132.3	118.5	120.7	125.1
1962	133.2	146.2	154.4	137.2	146.6	169.1	140.1	145.2	154.6
1963	144.0	158.9	165.9	146.7	157.2	180.5	151.4	157.4	167.6
1964	160.0	177.3	197.0	164.3	177.7	209.6	169.7	177.3	191.1
1965	172.8	186.7	199.3	176.8	184.6	208.0	178.6	182.0	189.9
1966	189.7	209.1	238.6	195.5	207.0	242.6	196.8	202.6	215.3
1967	217.1	247.3	289.0	220.9	238.3	281.0	214.5	221.3	234.4
1968	231.0	267.5	321.4	232.4	253.2	302.0	223.4	230.7	244.7
1969	248.1	288.6	354.9	251.7	275.0	332.1	242.6	251.6	268.9
1970	263.6	287.9	341.6	263.3	267.0	320.7	243.9	232.8	248.7
1971	308.7	350.5	465.4	316.9	331.5	420.2	298.2	294.7	325.0
1972	353.9	412.4	582.1	360.6	383.0	497.4	338.1	338.0	377.4
1973	408.5	480.9	700.5	417.4	447.0	589.4	383.4	384.2	431.5

Tabell D 5. Utviklingen i nominell disponibel inntekt. 1959 = 100.

	Inntekt 22 000 kr. i 1972			Inntekt 28 000 kr. i 1972			Inntekt 35 000 kr. i 1972			Inntekt 41 000 kr. i 1972		
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn									
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.1	102.1	101.8	101.7	101.7	101.5	102.5	102.4	102.2	102.5	102.5	102.3
1961	106.8	107.2	106.6	106.5	106.9	106.4	106.9	107.3	106.8	107.6	107.2	107.4
1962	116.7	117.4	115.9	116.6	117.2	115.8	117.1	117.6	116.4	116.0	114.8	115.6
1963	123.5	125.3	125.1	123.1	124.7	124.6	123.6	124.3	124.8	121.9	120.8	123.4
1964	132.0	133.1	132.3	131.8	132.7	131.9	130.0	131.1	130.6	130.5	129.4	131.2
1965	145.6	148.8	150.3	145.1	147.8	146.5	142.7	144.0	144.6	143.1	142.0	145.1
1966	155.7	157.5	156.5	155.0	156.7	154.3	152.3	152.6	152.5	149.3	148.2	151.1
1967	163.7	167.5	171.1	161.6	165.0	166.0	160.9	161.1	164.7	158.1	157.6	163.7
1968	173.4	177.4	181.0	171.3	175.0	175.8	170.9	170.5	175.2	167.8	166.8	174.1
1969	184.5	188.6	191.5	182.1	185.8	186.5	179.8	179.9	185.0	177.2	176.2	184.4
1970	217.5	219.2	234.2	213.5	213.5	226.5	205.8	207.2	218.6	200.3	199.9	210.5
1971	240.9	240.0	251.9	230.8	231.0	241.9	222.9	222.5	232.3	216.1	215.1	224.3
1972	256.9	256.4	267.0	245.7	246.7	256.6	236.5	235.7	245.0	229.6	228.3	237.1
1973	276.4	278.5	289.4	263.5	266.4	276.8	252.2	253.2	263.1	245.1	245.3	254.8

	Inntekt 52 000 kr. i 1972			Inntekt 76 000 kr. i 1972			Inntekt 109 000 kr. i 1972		
	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn	Enslig	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 4 barn
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	103.0	102.7	103.0	102.9	102.6	102.5	102.3	102.2	102.0
1961	107.7	107.2	108.3	106.5	106.1	105.9	105.1	105.0	104.7
1962	115.3	114.5	116.8	112.7	112.0	111.4	108.9	108.8	108.4
1963	119.9	119.5	122.5	117.6	117.0	116.8	112.4	112.4	112.5
1964	125.1	125.4	128.4	121.6	121.3	121.1	114.7	115.2	115.4
1965	134.2	135.6	139.3	130.7	132.4	133.3	125.5	127.7	129.3
1966	143.8	144.9	148.2	139.2	140.7	140.8	133.4	135.2	136.2
1967	150.3	151.5	156.5	145.5	147.0	148.2	142.4	144.4	146.0
1968	160.9	161.1	166.0	157.0	157.4	158.0	155.4	156.8	157.9
1969	169.4	169.7	174.6	164.1	164.9	165.4	161.4	163.0	164.1
1970	188.0	191.4	195.4	184.6	190.5	188.4	188.5	197.4	194.8
1971	200.8	204.2	206.9	192.2	198.9	196.0	191.6	200.6	197.8
1972	212.5	216.1	218.2	202.9	210.3	206.6	201.5	211.1	207.8
1973	225.6	230.9	233.3	213.1	222.4	218.8	214.0	225.5	222.0

